VISŲ ŠALIŲ DARBININKAI VIENYKITĖS!

JŪS NIEKO NEPRALAIMĖSIT, TIK RETEŽIUS!

"KOVA"
Savaitinis laikraštis
Išeina kas petnyčia Phil'a., Pa.
Leidžia
LIETUVIU SOCIJALISTU SĄJUNGA AMERIKOJE.
(Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908)

PRENUMERATA:
Metams į visas dalis svieto $2.00.
Pusei metų .... $1.00.
Apgarsinimų kainos ant užklausimo.

Redaktorius — K. Vidikas.
Administratorius — A. Žymontas.

Su visokiais reikalais kreipkitės šiuo adresu:
"KOVA"
1815 E. Moyamensing ave.
Philadelphia, Pa.

KOVA

Organas Lietuviu Socijalistu Sajungos Amerikoje.

"KOVA"
The Lithuanian weekly
Published every Friday, Phil'a., Pa.
by the
LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA.
(Incorporated April 28, 1908)

SUBSCRIPTION RATES:
In all parts of the world per year $2.

Editor — K. Vidikas.
Business Manager — A. Žymontas.

Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"KOVA"
1815 E. Moyamensing ave.
Philadelphia, Pa.

J Baltrusaitis
2400 5th ave

No. 29 | Telefono No. Keystone Main 2958. | PHILADELPHIA, PA., 19 d. LIEPOS (July) 1912 m. | Telephone: Keystone Main 2958. | Metas VIII.

Entered as second class matter May 17, 1905, at the post office at Philadelphia, Pa.

AMERIKA.

Valkatų susivažiavimas.

New York. Valkatos laikė savo didelį susivažiavimą, kuris tęsėsi tris dienas. Dalyvavo apie 500 valkatų. Susivažiavimas užsibaigė prakalbomis ant Union Square ir paroda, kurioje ėjo 300 valkatų. Prakalbas sakė valkatų kalbėtojai ir keli geresniejie New Yorko kalbėtojai inteligentai. Daugiausia gvildenta bedarbių klausimas. Mat, bedarbės gimdo daugiausiai valkatų.

Valkatos turi įvairiuose miestuose savo organizacijas ir namus, savomis pastangomis palaikomus, prieglaudai valkatų.

Parsidavėliui teisėjui papeikimas.

Washington. Atstovų butas 222 balsais prieš vieną nutarė duot viešą papeikimą teisėjui Robertui W. Archbaldui už tai, kad jis pavartojo savo politišką galę tarnavimui Standard Oil kompanijai. Tapo darodyta, jog jis perkalbinėjo kongresmanus ir senatorius, kad jie kongrese kalbėtų ir balsuotų taip, idant išeitų didžiausia nauda Standard Oil kompanijai. Už savo patarnavimus Archbald yra gavęs desėtkus tukstančių dolerių nuo Standard Oil kompanijos. Papeikimas jam bus atspausdintas laikraščiuose ir da bus prieš jį byla užvesta.

Noras nusižudyt ir girtybė nužudė 61 žmones.

Corning, N. Y. Išsiaiškina, kad 61 ypata žuvo užpraeitos savaitės traukinių susimušimuose iš priežasties vieno mašinisto girtybės, o kito palinkimo prie saužudystės. Vienas keturios valandos pirm susidurimo jo traukinio su kitu traukiniu buvo girtas, o kitas už kelių savaičių pirm šio nelaimingo atsitikimo persipjovė sau gerklę, idant nusižudyt. Bet jį išgydė, nors ligonbutyj jis nesykį mėgino išdraskyt begyjančią užrištą žaizdą. Pirm susimušant jo traukiniui jis nušoko po traukinio ratais ir tapo užmuštas.

Billius bedarbių naudai.

Washington. Jeigu Suvien. Valstijų valdžia atėjo pagelbon bankieriams laike 1907 m. piniginio krizio, tai kodėl gi ji neturėtų parupint užsiėmimą bedarbiams darbininkams laike panašių krizių? Tai buvo klausimas, kurį Bergeris pastatė kongresui, įnešdamas billių, kad valdžia pasirupintų duot darbą bedarbiams. Bet Bergerio billius, be abejo, liks balsu, šaukiančiu tyruose. Valdžia nebus tokia uoli gelbėjime darbininkų, kaip kad gelbėjime bankierių iš bėdos, kokią jiems padarė Morganas su keliais kitais didesniais piniguočiais 1907m.

Billius nurodo, kad bedarbiams užtektų darbo prie gatvių taisymo, prie kelių ir gatvekarių linijų tiesimo, parkų išdirbimo, prie vandens, elektros ir gazo įstaigų ir t.p.

$500,000.

Chicago. «Mums reikia $500,000 priešrinkiminei kovai, o su tiek pinigų męs galėtume visas Suvienytas Valstijas nudažyt raudonai», pasakė drg. Debs. Ir Išpildantysis Socialist Party Komitetas ir Priešrinkiminės Kovos Komitetas padarė planus surinkimui tos sumos. Tai didelė suma, bet galima. Juk 1908 m buvo surinkta $100.000 tam tikslui. Dabar gi daug didesnis entuzijazmas gaivina socijalistus, daug daugiau jie vilčių turi.

Tie $500,000 nuspręsta surinkt į vieną dieną. Soc. kuopų sekretoriams siunčiama blankos rinkimui aukų į «Vienos Dienos Uždarbio Fondą», t.y. bus prašoma, kad kiekvienas socijalistas paaukautų savo vienos dienos uždarbį soc. agitacijai.

Palengvintas įėjimas naturalizuotų ukėsų vaikams.

Washington. Šion šalin turi but įsileidžiami visi vaikai ateivių, turinčių Suv. Valst. popieras. Jokio išėmimo iš tos taisyklės nedaro nei bepročiai, nei silpnapročiai, nei ligoniai vaikai. Taip išaiškino Nagelis, Darbo ir Vaizbos sekretorius, įstatymą apie daleidimą apsigyvent šioj šalyj vaikams naturalizuotų piliečių, atvykstantiems iš užrubežio. Kuomet Nagelis taip išaiškino minėtą įstatymą, tai tapo leista apsigyvent Suv. Valstijose Riwkei Polayes, silpnaprotei 11½ m. mergaitei, atkeliaujančiai pas savo tėvą, turintį ukėsystės popieras. Ji — Rusijos žydė. Buvo užlaikyta kelias savaites Ellis Island'e, ir jai gręsė sugrąžinimas. Nuo to laiko panašiuose atsitikimuose ukėsų vaikams nebus statoma jokių kliučių.

Gubernatorius už pinigus dovanojo vagių patronui.

Augusta, Ga. Detektivas W. J. Burns susekęs, kad Pietinės Carolinos gubernatorius C.L. Blease už $2,000 paleido iš kalėjimo Raboną, kuris buvo ten patupdytas už užlaikymą pavogtų daiktų pas save. Burns taipgi turįs darodymus, jog gubernatorius už $500 kovojo prieš tulą įstatymą, varžantį geležinkelių sauvalią.

Perkuno štuka.

New York. Griaustinis užmušė du žmones, stovėjusius po medžiu. Ant vieno nugaros atsimušė medžio paveikslas, it fotografija.

Sukčius senatorius prašalintas.

Washington. Suv. Val. senatas 55 balsais prieš 28 išmetė iš savo tarpo Lorimerį, senatorių nuo Illinois valstijos, nes faktiškai susekta, kad Lorimeris tapo išrinktas senatorium už pinigus, kuriuos už jį sudėjo Chicagos ir kiti Ill. sukčiai biznieriai. Apart to, da buvo prirodyta, jog jis ėmė kyšius ir pasisavindavo visuomenės pinigus. Tai pirmas atsitikimas į 115 metų, kad senatorius išmestas iš senato už suktybes.

13 žuvo, traukiniam susimušus.

Chicago. 13 ypatų užmušta ir 20 sužeista, kuomet ekspresinis traukinis priemestyj Western Springs užbėgo ant kito traukinio.

Lietus prigirdė 4.

St. Louis. Didžiai smarkus lietus užliejo gatves ir sugriovė 8 namus. Nuostolių — $250,000. Žuvo 4 ypatos.

UŽRUBEŽIS.

Portugalijos monarchistai sumušti.

Lissabona, Portugalija. Monarchistai, išguitojo karaliaus Manoelio šalininkai, tapo respublikonų baisiai sumušti keliuose mušiuose. Iš respublikonų pusės krito tik keli, o monarchistų žuvo 50 ir buvo sužeista 200.

Monarchistų buvo daug daugiau, negu respublikonų kareivių. Daugiausia nuostolių monarchistai turėjo ties miestu Chaves, kurį apstatė kanuolėmis ir ėmė bombarduot.

Portugalijos parlamentas labai nudžiugo, kada atėjo žinia, jog monarchistai pergalėti. Jis paskyrė pensijas sužeistiems respublikoniškiems kareiviams ir užmuštųjų šeimynoms.

Monarchistai sukilėliai atėjo iš Ispanijos, gerai apsiginklavę. Pamušti vėl, kurie galėjo, pabėgo į Ispaniją. Paliko daug ginklų ir amunicijos. Cabeceira apielinkėje vienas kunigas vedė sukilėlius prieš respublikos kareivius.

Plėšikai Chinijos kareiviai.

Pekinas. Sukilo prieš valdžią septyni pulkai kariumenės ir apiplėšė ir uždegė keturis miestelius. Paskui užpuolė ant Pekino ir Hankowo geležinkelio stoties. Vokietija pareikalavo, kad Chinija geriau suvaldytų savo plėšikus kareivius, jeigu nenori, kad Vokietija parsitrauktų Chinijon daugiau kariumenės.

1000 metų universitetas.

Londonas. Oxfordo universitetas iškilmingai apvaikščiojo 1,000 metų sukaktuves nuo savo įkurimo. Jis buvo įkurtas 912 m. po Kristaus gimimui, laike karaliaus Edwardo. Tai garsiausias Anglijos universitetas.

Atlyginimas popams dumos atstovams.

Pravoslavų synodas duoda jiems kryžius ir kitus blizgučius už tą, kad buvo paklusnųs valdžiai. Kai-kuriems paskirta geresnės vietos. Progresiviškiems gi popeliams išėjo blogai. Tuli, kaip Titovas ir Popovas, pavaryti iš vietų ir jiems grąsinama atimt dvasišką «stoną».

Patrijotiškas bankas.

Valdžia ir dešiniejie dumos atstovai padėjo tikriems rusų «patrijotams» uždėt Peterburge «Rusiškos pramonės namą». Jis turėjo skolint pinigus tiktai «tikriems rusams» biznieriams. Užmanymas užsibaigė didele vagyste. Patrijotai činovninkai pastatė viršininku tulą patrijotą sukčių Korovko, kuris su kitais ir išvogė pinigus. Rusijoj patrijotizmas ir vagystė— tai vienas ir tas-pat dalykas.

Nužudė penkis.

Batume, ant Kaukazo, valdžia nužudė penkis žmones, pasmerktus mirčiai, apkaltintus už pasipriešinimą policijai ginklu ir apiplėšimą savo kaimynų.

Vėl žydų skerdynės.

Zdunskaja Volia, Lenkija. Juodašimčiai padarė žydų skerdynes. Užmušė kelis žydus, sugriovė desėtką namų ir daugelį žydų apiplėšė. Priežastis: kažin kas užmušė krikščionę mergaitę, tarnavusią pas žydus. Juodašimčiai apkaltino žydus, kad jie tą padarę, idant gaut «reikalingo» jiems kraujo. Kariumenė pribuvo tiktai po skerdynių.

Tikras patrijotas didelis vagis.

Cherson, Rus. Pas Rudenko, Tikrųjų rusų šąryšio narį-patrijotą, atrasta vagis-galvažudys Pniatko, atbuvęs bausmę katorgoj. Rudenko jau pirmiau atsižymėjo savo vogimais pinigų iš našlaičių namo.

Garsina žydų skerdynes.

Elec. Prilipinėta ant žydų namų atsišaukimai rengti žydų skerdynes. Po jais pasirašo kokia tai nauja «Organizacija Žudymui Žydų».

Sudegė garlaivis, žuvo 40.

Odessa. Ant Dunajaus sudegė garlaivis «Koroleva Elizaveta». Ugnyj ir vandenyj žuvo 40 žmonių.

Cholera.

Astrachanyje keli žmonės mirė nuo choleros.

[illegible] nusinuodijęs.

[illegible] praneša, kad [illegible] kovo kalėjime nusinuodijo garsusis Macochas, nuteistas 12-kai metų katorgos už užmušimą brolio ir už vagystes.

Nužudė 43 kalinius ir 70 indijonų.

Oaxaca, Mex. 600 piliečių kareivių sušaudė 43 kalinius, sustatę juos į eilę. Piliečiai kareiviai varė kalinius į valstijos kalėjimą. Kalnų indijonai mėgino paliuosuot kalinius, užpuldami ant kareivių. Šie užmušė 70 indijonų ir kalinius.

Muštynės dėlei Irlandijos savivaldos.

Belfast, Irlandija. 60,000 anglų, Irlandijos savivaldos priešų, susidurė su desėtkais tukstančių tos savivaldos šalininkų, laike iškilmių paminėjimui Boyne mušio. Savivaldos priešai su paroda ėjo išnešt rezoliuciją prieš savivaldos suteikimą Irlandijai. Airiai ant jų užpuolė. Ėmė laidytis akmenimis ir muštis kumstimis. Sužeista desėtkai ypatų.

Kompanija išžudė 30,000 indijonų.

Londonas. Anglijos valdžia apskaitliuoja, kad Anglų gumos kompanija savo žiaurumais išžudė 30,000 indijonų Putumayo territorijoj, Pietinėj Amerikoj.

Nuskendo 500 ypatų. Nuostolių $20,000,000.

Mexico City. Nuo baisiai ilgo ir smarkaus lietaus dideliai ištvino upės ir nunešė bei suardė Salamancą, Celayą ir kitus miestelius. Žuvusių žmonių apie 500. Nuostolių—$20,000,000.

Portugalija.

Paskutinės žinios garsina, kad monarchistų žuvo 250. Susekta, jog monarchistams taip nepasisekė todėl, kad jų vadai susivaidijo. Valdžia sužinojo, kad ir keli pulkai respublikoniškos kariumenės buvo pasiryžę pereit pas monarchistus.

DARBININKŲ GYVENIMAS.

4 darbininkai skaudžiai nubausti.

Boston, Mass. Teisėjas Bennett nuteisė kalėjiman keturis darbininkus: vieną, Carabellį, ištisiems metams, o kitus tris po pusę metų už kėlimą riaušių laike protesto už Ettorą ir Giovannitti, laikyto Faneuil Hall'ėj. Visi keturi apeliavo. Carabelli padėtas po $1000 kaucija, o kiti trįs po $500 kaucija kiekvienas.

Riaušės kilo dėlei žiauraus policisto pasielgimo su darbininku Carabelli. Pastarasis, po užsibaigimui susirinkimo eidamas lauk, svetainėj užsirukė cigarą. Policistas Fox liepė jam nerukyt. Carabelli nenustojo rukęs taip greit, kaip policistas norėjo. Policistas jam smogė buože į galvą. Carabelli, kraujų apsiliejęs, parvirto. Pakilęs užprotestavo prieš policisto žvėriškumą. [illegible] kitas policistas iš užpakalio rėžė Carabelliui į galvą. Carabelli baisiai įpyko, puolė ant policisto Foxo ir prakirto jam galvą. Da likusiejie svetainėje darbininkai susirinko apie savo draugą ir mėgino jį užstot. Policistai pradėjo visiems, kam papuolė, buožėmis galvas daužyt. Vienas policistas šovė iš revolverio į grindis, ir išsisklaidė burelis. O Carabelli tapo suareštuotas. Kuomet trįs jo draugai ant rytojaus nuėjo padėti už jį kauciją, tai ir tie tapo suareštuoti «už kurstymą žmonių prieš policistus». Tai paliudijo teisme Fox ir kitas policistas, kuriuodu nei žodžio nesupranta itališkai ir todėl negalėjo suprast, ar tie trįs darbininkai italai ką kurstė ar ne. Bet teisėjas policistų liudijimą priėmė už tikrą pinigą.

Vokietijos unijų laiškas Taftui už Ettorą ir Giovannitti.

Washington. Vokietijos Darbų Laisvosios unijos prisiuntė prezidentui Taftui protesto laišką už Ettorą ir Giovannitti. Laiške labai mandagiai ir diplomatiškai išvadžiojama, kad Ettor ir Giovannitti nekaltai yra laikomi kalėjime, kur jie papuolė per kapitalistų įtekmę ant valdžios.

V. D. L. unijos prašo prezidento, kad jis pavartotų savo didelę įtekmę, idant Ettor ir Giovannitti butų teisingai, bešališkai teisiami.

Pašauta 4 straikeriai.

Allentown. Policija pašovė keturis darbininkus, kada įvyko muštynės tarp Zinc kompanijos liejyklų straikerių darbininkų ir policijos. Tarp pašautų yra ir lietuvys Juozas Norėla.

Batsiuvių straikas.

Brooklyn, N. Y. Jau šešios savaitės, kaip straikuoja Thomas and Co. dirbtuves batų iškarpytojai. Čia studentai taipgi straiklaužiauja. Kompanija neketina straikeriams nusileist.

Straikuojančių jurininkų paroda.

New York. Nežiurint didelio karščio, 9 liepos straikuojantieji jurininkai ir dokų darbininkai skaitliuje 3,000 atliko puikią, ramią parodą New Yorko gatvėmis.

Dvi dienos prieš tai buvo užmuštas vienas straikuojantis itales pečkurys. Straikeriai sako, kad jį užmušė policistas laike riaušių tarp straikerių ir policijos.

Laivų savininkai sunkiai užlaiko straiklaužius, blogai juos maitina ir perdaug darbu apkrauna. Todėl straiklaužiai po keliato dienų paprastai pameta darbą.

Italijos socijalistai ir Ettor[illegible] ir Giovannitti.

Roma, Italija. Italų Socijalistų partija, laikydama savo metinį susivažiavimą, išsireiškė, kad Suvienytose Valstijose, kurios nekaltai laiko kalėjime darbininkų vadovus Ettorą ir Giovannitti, — apsireiškia reakcija tokia bjauri, kaip ir Rusijoj.

Užmušta 95 darbininkai eksplozijose.

Conisbrough, Angl. Žuvo 65 angliakasiai, kuomet du sykiu paeiliui atsitiko eksplozija Gadeby anglių kasykloj. Kasykla buvo skaitoma saugiausia Anglijoj. Už dienos pirm eksplozijos joj lankėsi karalius su karaliene pamatyt jos puikų įtaisymą.

Santiago, Chile. Branden vario kasykloje eksplozija užmušė 20 kalnakasių.

Moundsville, W. Va. Per eksploziją Franklino anglių kasykloje mirė 10 darbininkų.

Shamokin, Pa. Du angliakasiai mirtinai nuslėgti kasyklos užgriuvusiais akmenimis.

Laivinių darbininkų straikai.

Prie Amerikos laivinių darbininkų straiko pereitą savaitę prisidėjo 3000.

Francijos laivų darbininkų straikas didinasi, Anglijos taipgi. Londone straikeriai ir publika apdaužė akmenimis straiklaužius.

Gatvekarių straikas.

Boston. Gatvekarių straikeriai ir publika sužeidė du straiklaužius motormanus ir keturis pasažierius.

MONTREAL, Canada. Sustraikavo 200 vagonų išlioductojų ir dokų darbininkų.

APŽVALGA.

Naudai socijalizmo propagandos.

Everybody's Magazine'o (žurnalo) redaktorius laike socijalistų partijos susivažiavimo Indianapolyj davė pietus Išpildančiamjam Soc. Partijos Komitetui ir keliems susivažiavimo delegatams. Pietų duota, idant pasikalbėt su vadovaujančiais socijalistais apie planuojamus pasikalbėjimus katalikų dvasiškijos su socijalistais apie socijalizmą per *Everybody's Magazine'ą*. Iš katalikų pusės apsiėmė dr. Kirby. Pastarasis pasiketino debatuot apie socijalizmą, pasiremiant tik ant Soc. partijos platformos ir konstitucijos, o ne ant to, ką Bebelis ir Marksas pasakė apie tikėjimą ar moterį.

Ir *Everybody's* redakcija pavedė savo žurnalą diskusijoms socijalistų su katalikais per šešis mėnesius. Žinoma, tai puiki proga socijalizmo propagandai. O lietuviškoji katalikiška dvasiškija da neturi tiek drąsos, kad stot į atvirą protų kovą su socijalistais.

***

Metropolitan Magazine tapo aiškiu socijalizmo šalininku. Jame šešis mėnesius rašys apie socijalizmą garsus Amerikos teoretikas Hillquitt. Redakcija ir administracija praneša, jog jų žurnalo mieriu yra tarnaut liaudžiai ir skelbt socijalizmą, kaipo liaudies išganymo evangeliją. *Metropolitane* rašys geriausiejie Amerikos soc. rašytojai. Jau du *Metropolitano* nr. išėjo socijalistiški. Jis buvo ir yra vienas iš geriausių literatiškai-politiškų Amerikos žurnalų.

Everybody's Magazine, talpindamas katalikų su socijalistais diskusijas, nieko nepraranda; *Metropolitan* gi gali netekt didesnių geriau apmokamų apgarsinimų. Nes, be abejo, jo naujoji pakraipa nepatinka kapitalistams. Patartina lietuviams socijalistams paremt *Metropolitaną*, kuris tapo mųsų idejos skelbėju.

***

Dailiu stilium straipsniukas.

No. 28 *Laisvosios Minties* randasi p. Sn. straipsnis «Tautystė ir Valstybė». Puikus, nors, matomai, ir ne iš socijalistiško taško rašytas. Labiausiai domon puola stiliaus dailumas ir lengvumas, ko *Laisvajai Minčiai* dažniausiai stokuoja.

Tame pat numeryje įdėta Vidūno (V. Storastos) ir Petro Rimšos gražųs paveikslai, kurios labai retai kur tenka matyt.

***

Muzika paveikslluose.

NN. 13-14 *Dilgėlių* Drg J. Baltrušaitis rašo apie «Maliorius Futuristus ir Čiurlionį».

Paduoda gerą žiupsnį puikių minčių apie muziką ir tepliorystę, ypatingai aple muzikos išsireiškimą teplioriaus spalvomis:

«Aš nemačiau Čiurlionies paveikslų, o iš dailės parodos atmuštų paveikslėlių tam-tikroj knygutėj, arba iš tų, ką buvo laikraščiuose— nieko negalima spręsti, nes labai blogai atmušta. Tik tiek matyt, kad ten yra svajonė klausant muzikės. Ir vardai paveikslų yra muzikos kompozicijų vardai. Klausant tokios muzikės, vienas gal vienaip svajot, kitas kitaip. Męs kiekvienas kaip nors įsivaizdinam muzikės balsus. Kartais, rodosi, vanduo sriuvena, paukščiai čiulba; kitą syk lyg audros kįla, vėla kartais girdėt tai lyg rugojimų ar ginčų balsai, tai lyg baimė arba balmės jausmas išsireiškia ir t.t. Ir čia yra gatavi paveikslai mųs smegeninėj. Kad tą numaliavotume, tai ir butume kitiems «nesuprantami». Dėlto, kad kiti kitaip išsvajotų, arba visai nesvajotų, gražios muzikės beklausant».

***

Tėvynė nusilpnėjo.

Išėjo jau du *Tėvynės* numeriai permainytame, laikraštiniame formate. Įtalpa suvis menka, silpnesnė negu pirma. Gal vasaros karščiai nusilpnino. Take it easy!

VIETOJ RUOŽŲ.

Kaipir feljetonas.

Gal jums žingeidu pasiklausyti, ką aš papasakosiu? Kaip aš atsiradau ir užaugau, nei pats nežinau, tik atsimenu, kad vieną gražią dieną aš jau žemės gyventojas. Pradžiugau, kad aš toks didelis žmogus. Na, ir pradėjau gyventi.

Smagu!

Begyvendamas pradėjau visaip galvoti; svarbiausia man parupo, kaip čia daugiau pinigų įgijus? Pamačiau, kad kiti žmonės plačiai reklamuojasi, tat pabandžiau ir aš taip daryti. Pradėjau studijoti visokius apsigarsinimus. Lablausiai man patiko apsiskelbimai «medikališkų klinikų». Tai kodėl gi aš negaliu uždėti «medikališką kliniką?» Sumanyta, padaryta. Ir štai aš jau savininkas didelės medikališkos klinikos. Dabar labai tankiai gydau žmones, — geriausiai sekasi man išgydyti jų kišenius, — darau operacijas ir vis pasekmingai.....

Tik štai vieną apsiniaukusį rytą atėjo kitas panašus į mane daktaras vedinas policistais ir pradėjo mane klausinėti: keno tas biznis, koks čia yra daktaras ir panašiai. Aš pamačiau, kad gali kartais buti riestai. Tik mirkt policistui viena akia; jis ir suprato kame dalykas. Ir aš vėl likau liuosas. Dabar vėl gydau. Suradau sau atsakančius žmones, kurios valdau kaip noriu. Nors tegul sau kas kalba kaip nori, bet aš darau pagal tikro žmogaus pašaukimą — palengvinu kitų kišenius.

Tai tik sakau ir sekasi gyventi! Ir kaip gi nesiseks? Juk aš žinau, kaip ir ką reikia daryti. Pirmiausiai reikia turėti keliatą liežuvingų bobelių pagelboj, kad jos savo dailiais liežuveliais ir apmestų ir atausių. O aš matydamas, kad tie pliotkeliai gali išeiti man ant naudos, — pasinaudoju. Pas duris pasiklausyti ką kas kalba irgi naudinga, — aš tą madą taipgi praktikuoju. O kad apie mano «gerus» ir «teisingus» darbus mažiau kas kalbėtų, aš turiu išsidirbęs tam tikrą praktiką — sveikam ligą įkalbėti. Parašau savo pacijentui laišką su baisiausiais gązdinimais. Ir pasiseka man jį įbauginti. Taigi daugumas mano pacijentų bijo manęs, o man iš to yra nemaža nauda.

Bet man jau kaip kada pradeda šis tas ir nepatikti — atsiranda žmonės, kurie nebijo manęs, o ypač netiki mano «grynai teisingiems» pasakojimams. O atraskite jųs bent vieną žmogų, kuris pasakytų ant manęs, kad aš kuomet nors melavau! Niekuomet!

Ką aš sakau, tai gryniausia tiesa.

Kad aš galėčiau prašalinti tuos žmones, kurie drįsta netikėti mano žodžiams, tai pasišaukčiau talkon visas liežuvingas bobas, kurios umai padėtų man išrauti tą dygstančią sėklą — netikėjimą mano žodžiams.

Argi, daleiskime sau, gali kas ant manęs ką blogo pasakyti, kad aš sveikam žmogui įkalbu ligą? Syką ateina į mano medikališką institutą sutvėrimas ir prašo, kad aš jį išegzaminuočiau. Kodėl ne.

— Nusirengk, — prisakiau.

Adomo rubuose nusivedžiau jį į kitą kambarį išegzaminavimui, o tuom tarpu kitas mano klapčiukas apžiurėjo jo kišenius, gal ten nevietoj kas padėta.

Kitaip pasielgti su tokiais žmonemis ir negalima; jie nežino, kur reikia dėti savo pinigus, taigi tankiai aš su savo kompanais ir..... palengviname jų sunkią naštą.

Na, o ką, gal sakysite, kad mano tokia profesija ir toks biznis daro kam blėdį? Anaiptol! Jei kam reikia pataisyti sveikatą, visviena jis kreipsis pas gydytoją; taigi aš tuojau ir pasistengiu tokius sutvėrimus pataisyti atsakančiai. Kam jie turi nešti savo pinigus kokiam-nors svetimtaučiui, geriausiai, kad jie palieka pas savo tautietį. Aš jau pradedu galvoti, kaip čia greičiau įsitaisius automobilių.

Ot tokia profesija, kaip mano, tai bent pelninga ir garbinga.

A. Ž—tas.

MOTERŲ SKYRIUS.

SKALBĖJOS BALSAS.

Nėra puikesnio dalyko, kaip namai, šeimyniška gušta. Męs esam darbininkės, bet kur mųsų namai? Negalima pavadint namais tą vietą, kur tik parvelki savo nuvargusius kaulus 6–7 valandoms pasilsio. Męs esam, kaip oro paukščiai su jų lizdais. Ateina audra — ir nėra lizdų. Darbininkių uždarbis yra toks mažas, kad negalima suvest nei galas su galu, juo mažiau ką-nors susitaupyt ligai ar senatvei. Kada našlė pasilieka su vaikais, jai nėra laiko juos apžiurėt ir auklėt. Ji turi dirbt po 14–17 valandų į dieną, ir yra priversta palikt juos gerai kaimynų valiai. Kai ji pareina po ilgam darbui namo, jau ji esti perdaug nuvargusi, kad galėtų tinkamai apžiurėti savo vaikus. Norėčiau atkreipt jųsų atidą į skalbyklų darbininkių straiką New Yorke. Męs dirbome po 16–17 valandų į dieną, o alga buvo $5–6 į savaitę ir jokio užmokesčio negavom už viršaus išdirbtas valandas; pietums niekad neturėjom nei pusės valandos laiko. Sveikatingumo (hygiėnos) sąlygos buvo kuo-blogiausios. Męs sustraikavom ir pastatėm savo piketes–darbininkes aplink sustraikavusias skalbyklas. Išryto apie tas skalbyklas jau stovėjo policistų buriai. Pareikalauta, kad darbininkės grįžtų darban ir jos grįžo, ir pagarsinta, kad jau straiko nėra. O tas, kurios negrįžo, policija paėmė į teisnamį ir tapo nufotografuota jų pirštų galai, lyg jos butų kokios kriminalistės už tai, kad nenorėjo grįžti darban [illegible] tokių sunkių sąlygų.

Męs nesijautėme kaltos kokios baisios nuodėmės. Męs norėjome, kad ir kitos neitų dirbt prie tų pačių sąlygų, kurių męs negalėjome panešti. Męs norėjome, kad motinos turėtų progą nors vakarais apžiurėt savo vaikus. Męs norėjome, kad vaikai ir mergaitės, kurie buvo priversti apleist mokslainę, galėtų lankyti vakarines mokyklas ir prelekcijas, idant bent tokiu budu kiek prasilavintų.

Tai todėl męs ir reikalaujame balsavimo teisės. Męs reikalaujame sau balso, idant įstatymai butų priverstinai įvykdomi gyvenime, idant darbininkės ir darbininkai turėtų geresnes sąlygas, trumpesnę darbo dieną ir teisingesnę užmoketsį.

Ar tai ne baisiausiai pažeminantis moteriai dalykas, kad ji iki pat gimdymo dienai turi diena iš dienos po 16–17 valandų stovėti prie įkaitusios mašinos, turinčios 80 svarų karšto garo? Ar tai ne apgailėtinas dalykas matyt tą moterį už ketverto dienų paguldytą grabe su jos naujai gimusiu kudikiu prie šono? Ji neturėjo pakaktinai spėkų, kad pagimdyt kudikį. Ir ji mirė. Ar čia yra kiek teisybės link dirbančiųjų moterų ir merginų?

Atsigrįžkim į šios šalies istoriją. Pamislykim apie Abraomą Lincolną, kada jis paliuosavo negrus vergus. Jis niekada nemislijo, kad šioj šalyj bus balti vergai. Jeigu jis dabar butų Suv. Valstiju prezidentu, tai jis duotų dirbančioms moterims atsakantį įrankį apsigynimui ir nedaleistų jas kankinti ir buti vergėmis.

Magdė Ginčiutė.

DRAUGIJŲ GYVENIMAS.

Socijalizmas Chinijoj.

Kaip žinoma, dr. Sun Yat Sen, buvęs laikinis Chinijos prezidentas, yra socijalistas. Jis tikisi neužilgo matyt Chinijoj socijalistišką respubliką. Vieno Chinijos laikraščio reporteriui jis pasakė:

«Mums reikia kapitalo be kapitalistiškos galybės. Visos išdirbystės šakos užsidės privatiškomis lėšomis ir už nedaugelio metų bus pavestos šalies valdybai. Bus išduoti atsakanti tam įstatymai».

Reporteris paklausė, ar Chinija pati viena atskirai įsisteigs vaizbinį laivyną ar gal kitataučius užkvies padėt jai tame dalyke. Sun Yat Sen atsakė, gal but, kad Chinijos vaizbunai susidės į kompanijas su užrubežiniais vaizbunais įsteigimui gero vaizbinio laivyno, bet po 30 metų Chinų respublikos valdžia paims tą laivyną savo rankosna. Chinija bus pirmiausia šalis, kurioje įvyks socijalizmas. «Kas link manęs», sako Sun Yati, «tai mano gyvenimas buvo pašvęstas revoliucijai, o dabar aš jį pašvęsiu draugijinei reformai. Visos išdirbystės ir geležinkeliai bus pradėta privatišku kapitalu, o po paskirtam laikui taps visuomenės savasčia. Atkartoju, mums reikia kapitalo, bet ne pinigų galybės. Bus padaryta patogųs įstatymai, kad privatiškos ypatos ir kompanijos galėtų but patrauktos prie visokių išdirbysčių ir pramonijų uždėjimo».

Chinijos ministerių pirmininkas, vienok, nepritaria greitam įvykimui socijalizmo. Dr. Sun Yat ir jis turėjo viešus debatus Shanghai'juj. Tai pirmas toks atsitikimas Chinijoj. Ministerių pirmininkas tvirtino, kad socijalizmas — tai da perdaug radikališkas, perdaug ankstybas Chinijai žingsnis. Jis tikrino, kad įsteigt dabar Chinijoj socijalizmą reikštų įkurt tokią sujrutę, nuo kurios šalis neatsigriebtų nei į kelis šimtus metų. Anot ministerių pirmininko, galima butų šiek-tiek socijalizmo įausti į respublikos audinį, bet tikras socijalizmas da anaiptol negalimas.

Ir mums rodos, kad ministerių pirmininko nuomonė yra sveikesnė. Nes ištikro Chinija nėra industrijiniai ir kapitalistiškai tiek išsivysčius, kad dr. Sun Yat Sen'o planai galėtų išsipildyt į kelis desėtkus metų.

Sibirietis.

Socijalizmas tarp dantistų.

New York. Čia gyvuoja gana didelė Tarpkolegijinė socijalistų draugystė. Jos narių skaitlius sparčiai auga. Negana, kad draugystė laiko prelekcijas ir debatus apie socijalizmą, bet ji da varo plačią propagandą tarp dantistų. Tai ji išleido mėnesinį žurnalą «Progresiviškas Dantistas». Jis lėšuoja metams tiktai 25 c. Jame telpa straipsniai apie socijalizmą ir apie dantistų vargus–reikalus kapitalistiškame surėdyme. Bet ir geriausių profesijonališkų straipsnių yra pakaktinai. Skaitytojai gali pasimokinti, kaip užlaikyti sveikus dantis, ir susipažinti su socijalizmu. A. S.

Dubline išrinkta trįs socijacijalistai miesto tarybos nariais.

PASIKALBĖJIMAS

Dėdės su Povylu.

— Alo, dėde! Kaip einas?

— Blogai — negavau pilietiškų popierų.

— Kodėl?

— Netaip atsakiau ant klausimo. Manęs paklausė, kas valdo šią šalį, o aš atsakiau, — pinigai, kapitalas. Už tokį atsakymą nedavė man pilietiškų popierų ir išvarė lauk. Sako, tu anarchistas.

— Cha, cha, cha... cha, cha, cha, cha... cha, cha!...

— Ko čia kvatoji, lyg pabludęs, durniau? Jei nebuč džentlmonas, tai kaip matai plėščiau į krutinį už durną juoką. Kur tavo razumas? Augi ir nebręsti.

— Tchi, chi, chi, cha!... Vaje, dėde, sprogsiu iš juoko...

— Gerai ir padarytum, kad nusprogtum; tai nors mane daugiau kvailiu nepastatytum.

— Kaip, dėde?

— Sakau, kad tu mane kvailiu pastatei.

— Kokiu budu?

— Tu vis man aiškinai, kad šią šalį valdo kapitalas, pinigas. Tai, aš «džiodžiui» (teisėjui) ir pasakiau tavo durną pasaką. Jei ne tu, tai bučiau pasakęs, kad valdo prezidentas. Buč gavęs popieras ir buč galėjęs balsuot už dimikratą. O dabar viskas nuėjo šuniui ant vuodegos.

— Dėde pasakei tikrą teisybę, kad pinigai — tai tikri šios šalies valdonai. Bet man didelis juokas pasidarė, kad dėdė išnetyčių davei socijalistišką atsakymą. Juokai, kad ir meška išmoksta...

— Ak, tu, sanavagan, ar aš tau meška!...

— Dėde, nesiskraidyk perdaug, ba jeigu lįsi muštis, tai įdėsiu į pakaušį guzą ir galėsi nešiot sveikas ir mano draugiškumą prarasi.

— Ko čia, Povyluti, pyktis? Kristus netaip buvo «išnevožytas», o atleido...

— Ir ištikro dėdė neturi ant manęs pykti, nes vistiek dabar ne butum gavęs pilietystės popierų, kad butum ir savaip atsakęs, t.y., jog šią šalį valdo prezidentas. Mat, oficijališkai valdo šią šalį kongresas — atstovų butas ir senatas.

— Gal but ir taip, bet tu man nevisada sakai teisybę. Aš galiu su tavim ir su kitais socijalistais šnekėtis, kaipo su žmonėmis, bet jųs visada esate mano principijališki priešai. Ir aš turiu gerą sumanymą, kaip jums kelią užkirst.

— Labai-labai norėčiau žinot, koks tas yra dėdės taip baisus socijalistams sumanymas. Be abejo, — tautiškas, nelabai gudrus ir socijalistams nekenksmingas.

— Aš, Povyl, parašysiu, į visus mųsų katalikiškus ir tautiškus laikraščius, kad jie nei žodžio nesakytų apie socijalistus. Jeigu laikraščiai paklausys manęs, tai pas lietuvius socijalizmui netaip seksis. Paskui paprašysiu, kad kas angelskaj parašytų į angelskus laikraščius, idant nieko neužsimintų apie socijalistus. Ar, tu manai, aš tokiu budu neužkenkčia socijalistams?

— Dėdės sumanymas tiesiog žioplas. Jis ir nenaujas. Kelis desėtkus metų kapitalistiški laikraščiai mėgino dantis sukandę tylėti apie socijalizmą, nekalbėt apie jį nei iš geros nei iš blogos pusės. Jį tiesiog ignoravo. Paskui datyrė, kad tylėjimas apie socijalizmą neikiek nestabdo to judėjimo ir kad socijalizmas pasidarė tokiu dideliu dalyku, kad apie jį suvis užtylėt arba jau negalima arba labai nepatogu. Kuomet kapitalistiški laikraščiai apie jį tylėjo, tai socijalistiškiejie laikraščiai be pallovos skelbė darbininkams socijalizmą, aiškino silpnasias kapitalizmo puses ir blogus kapitalistų, valdininkų ir kunigų darbus. Tat ir kapitalistiškiejie laikraščiai pradėjo «atsikirst» prieš socijalistus. Ėmė socijalistams primetinėt visokias nebutas kvailybes ir prasikaltimus, ėmė pajuokt socijalizmą ir kreivai jį perstatinėt. Tos tai politikos iki šiai dienai tebesilaiko kapitalistiškos pakraipos laikraščiai. Jie atrado, kad jiems visgi biskį pelningiau šmeižt socijalizmą ir socijalistus, negu ramiai sėdėt ir tylėt, kuomet socijalistų laikraščiai išdėstinėja jų nenuoseklumus ir neteisius darbus. Todėl dėdės sumanymas jau perdaug nusenęs. Jis jau seniai yra kapitalistiškų laikraščių išbandytas ir atmestas, kaipo netinkamas kovoj su socijalistais. Vadinas, dėdė išradinėji 20-ame amžyje paraką, tuo tarpu kaip jis jau penki šimtai metų kaip išrastas ir pritaikytas. Bet tiek to. Aš norėčiau žinot, kam dėdė taip sau galvą laužai, kad tik kaip-nors užkenkt socijalistams. Ką jie dėdei blogo padarė?

— Jie, Povyl, gal ir nenorėtų daryt blogą, bet daro. Subuntavoja darbininkus, kad straikuotų. Jeigu keli šimtai darbininkų išsikovoja per straiką po 10c. į dieną viršaus, tai darbdaviai paskui pakelia kainą ant reikalingų daiktų ir už kiekvieną darbininkams pakeltą dešimtuką atsiima nuo žmonių po dolerį.

— Tai kaip gi dėdė kovotum su kapitalistais, ką darytum, jei, kaip jautis dirbdamas, negalėtum nei ant duonos užsidirbt?

— Reikia, Povyl, tvert darbininkiškas kooperacijas.

— Tas gerai. Socijalistai ir tveria tokias kooperacijas. Bet darbdaviai galėtų ir taip labai numušt užmokestį, kad nei kooperacijoj negalėtum nusipirkt reikalingų dalykų. Kaip ten nebutų, bet kapitalištai visgi bijosi straiko — jiems naudingiau, kad darbininkai nesipriešintų. Darbininkams gi iš straikų yra da ir ta nauda, kad jie susipranta, sueina į kliasinę vienybę, smarkiai pavaro pirmyn socijalistišką agitaciją ir tuomi priartina gadynę, kurioj nebus straikų nei skurdo.

V. Kuzma.

Kapitalistiškos partijos.

Svarbiausios šios dienos politiškos kapitalistiškos partijos—tai republikonų ir demokratų. Ir viena ir kita nori amžinai palaikyt kapitalistišką surėdymą. Laiks nuo laiko atsiranda visokių «reformų» ir «radikališkos» partijos, taipgi kapitalistiškos. Savo neva progresiviškumu pastarosios bando nuramint darbininkus, kurie ima murmėti prieš senųjų partijų netikusį valdymą ir darbininkų persekiojimą. Matomai, ir «radikališkos» partijos puikiausiai tarnauja kapitalizmui.

Kodėl kapitalistai užlaiko dvi didžiausias savo partijas—republikonų ir demokratų? Todėl, kad dvi daugiau naudos jiems neša, negu viena. Per dvi kapitalistiškas partijas jie gali geriau mulkinti ir išsklaidyti darbininkus. Jeigu darbininkai neužsiganėdina iš savo padėjimo prie republikoniškos valdžios, tai pašoka demokratų partija užtikrint, kad reikia tik išsirinkt demokratišką valdžią, o viskas umai kitaip virs ir darbininkai turės laimę. Jeigu darbininkai ims bruzdėti ir dejuot, kad jiems sunku po demokratų valdžia, tai štai, kaip matant, pribus jų «pagelbon» republikonai, užtikrins, kad visos darbininkų nelai mės paeina iš demokratiškos valdžios, ir darodinės, kad darbininkų palaima—tai republikonų partija. Ir darbininkai bėga nuo vilko, bet užbėga ant meškos.

Niekada kapitalistiškos partijos nėra taip geros darbininkams, kaip prieš rinkimus. Kiekviena tuomet nori užrėkt kiekvieną kitą, kad tai ji labiausiai rupinasi darbininkais; kiekviena stengiasi pralenkt kiekvieną kitą savo žadėjimais darbininkams. Nors darbininkams aiškiausiai butų matoma ir jaučiama jųjų skurdas, vienok tuolaikinės valdančioslos partijos politikieriai nesidrovi įkalbinėt darbininkams, buk jie niekuomet da tokios gerovės neturėję, kaip dabar.

Jeigu demokratų partija n. tuo tarpu turi savo rankose valdžios vadeles, tai ji žmones gąsdina republikonais; išrodinėja, kokie tie republikonai netikę, kokie sukčiai, kokie baisųs skurdo ir nuodėmių sėjikai. Republikonai tą-pat pasako apie demokratus.

Suprantama, kad tarp įvairių kapitalistiškų partijų yra skirtumai. Vienok tie skirtumai paeina ne iš ko kito, kaip tik iš to, kad įvairios kapitalistų grupos turi skirtingus reikalus. Nors kapitalistiškos partijos pavartoja visą savo gudrumą, visą savo politišką meklerystę, idant pertikrint darbininkus, kad viena toki partija skiriasi nuo kitos todėl, kad viena partija esanti darbininkų geradėja, o kita—jųjų nevidonas. Aišku, kad ir viena ir kita partija pasistato už geriausiąją darbininkams.

Reikia tą gerai įsitėmyt, kad demokratų ir republikonų partijos kilo iš tam tikrų ekonomiškų priežasčių.

Kada iškilo vergijos panaikinimo klausimas, demokratų partija stovėjo už amžiną vergijos palaikymą. Bet šiaurėje, kur išsivystė didelės fabrikinės išdirbystės, negrų vergija pasidarė nenaudinga, ir todėl ji ten neužsiliko. Kapitalistai šiaurės dirbtuvių savininkai datyrė, kad baltveidžiai «laisvi» darbininkai kur kas pigiau atsieina, negu juodiejie vergai. Ateivystė davė baltveidžių darbininkų net daugiau, nei kad galima buvo sunaudot. Dirbtuvės savininkui nereikėjo rupintis savais darbininkais, kuomet jie nusendavo ar kaip kitaip tapdavo nenaudingi darbdaviui. Baltiejie darbininkai nebuvo jo savasčia, kaip kad buvo negrai, ir jam galva neskaudėjo, iš kur jie gaus užsilaikymą. Dirbtuvės savininkas galėjo juos lauk išmesti, kaip kokius jau nenaudingus jam daiktus. Kada jam patiko, jis galėjo uždaryt savo dirbtuvę. Jeigu «laisvi» baltiejie darbininkai ir iš bado mirė, tai jam blėdies iš to nebuvo, nes buvo pakaktinai kitų darbininkų, jieškančių darbo.

Tokiu budu prasidėjo susidurimas dviejų systemų—neva «laisvo» darbo systemos šiaurėje su vergijos systema pietuose. Vergijos systema buvo daug nepatogesnė, daug daugiau lėšavo, negu «laisvo» darbo systema, nors pietiniai plantatoriai to ir nesuprato. Viena iš tų dviejų systemų turėjo žlugti. Žinoma, žlugo silpnesnėji, t. y. vergijos systema.

Reikėjo naujos partijos, idant atstovaut šiaurės dirbtuvių savininkų reikalus, ir tapo suorganizuota repblikonų partija, kuri ir iššaukė Civilišką karę 1860 m.

Visados buvo ir kai-kurie kiti skirtumai tarp didžiųjų kapitalistiškųjų partijų. Skirtumai tarp jų darosi visuomet iš grynai kapitalistiškų išrokavimų, priešingų kiti kitiems. Prezidento Jacksono laike tos dvi kapitalistiškos partijos įšėlusiai kovojo klausime: ar vienas didelis centralinis bankas turėtų kontroliuot šalies iždą ar 800 valstijinių bankų? Ir darbininkai pasidalino balsavime. Dižiuma nubalsavo už 800 valstijinių bankų.

Vienok tuojaus po nubalsavimui mąstantiejie darbininkai atrado, jog kapitalistų turtai ėjo didyn, o darbininkų kliasa buvo išnaudojama, lygiai kaip ir pirmiau.

Pasigerino mašinos, asirado daugybė naujų mašinų. Darbininkai tapo arba mašinų vergais arba pasijuto išmesti iš darbo, nes mašinos sumažino skaitlių reikalaujamųjų darbininkų. Nauji išradimai turėtų pagerint darbininkui gyvenimą, jeigu išdirbystė butų protingai tvarkoma ir pritaikoma visų žmonių naudai. Bet prie privatiškos išdirbystės įrankių nuosavybės su kiekvienu nauju išradimu darbininkas tampą vis labiau prigulmingu nuo išdirbystės įrankių savininko, tampa vis labiau prigulmingu savininko įrankiu. Per savo kovą darbininkai išgauna šiek-tiek didesnę užmokestį, bet užtai pragyvenimas taip pakįla, kad darbininkas, abelnai, ištikrųjų teuždirba mažiau, negu pirma.

Visad laikyt darbininkų kliasą pasklaidyta — tai kapitalistiškų partijų obalsis. Tai ir daroma visokios darbininkams kliutįs ir visaip jie apgaudinėjama, kad nesusivienytų ekonomiškai ir politiškai.

Kapitalistų partijos paperka net pačius darbo «vadovus», užmokėdamos jiems pinigais arba peningomis valdvietėmis. Paimkime kad ir Mitchellį su Gompersu—Amerikos Darbo Federacijos viršininkai, o abudu priguli prie Pilietčių Draugijos, kuri susideda iš kapitalistų ir jų palaižunų ir yra užkeiktu darbininkų priešu.

Muitų klausimas—tai dalykas, kuriuo demokratų ir republikonų partijos taip ilgai darbininkų spėkas sklaidė ir dabar da tebesklaido, tai dalykas, kuriuo darbininkai buvo pasekmingai mulkinami daugiau kaip šimtą metų. Muitų klausimas gimė tada, kaip susidurė tarp savęs interesai žemės savininkų ir kapitalistų, kuomet tik ką buvo užvesta didžiosios dirbtuvės.

Dirbtuvių savininkai iš širdies pradėjo šaukt, kad jie subankrutys, jeigu nebus uždėta augšti muitai ant įvežamų iš užrubežio tų išdirbinių, kurluos Amerikos dirbtuvių savininkai išdirba. Bet jie apie savo reikalus šaukė neilgai. Anaiptol! Jie greit susigriebė, ir ėmė gailestingai rėkt, kad darbininkams nebus gyvenimo, jeigu užsidarys dirbtuvės. Jie «už» darbininką rėkė su ašaromis; girdi, biednas darbininkas, kur jis dėtųsi su savo šeimyna, jeigu negautų dirbtuvėse darbo; reiktų jam nelaimingam badu numirt su jo nelaiminga šeimyna! Dirbtuvių savininkai liovėsi apie savo reikalus kalbėt; jie nudavė, buk vienatinė jų mintis, su kuria reikalavo augštų muitų ant įvežamų išdirbinių,—tai buvo darbininko gerovė. Ir šiaurės dirbtuvinių kapitalistų atstovai piešė žmonėms baisiausius vaizdus, jeigu nebutų įvesta tie muitai, kurie taip skaudžiai buvo reikalingi ne darbininkams, bet dirbtuviniams kapitalistams.

Tai taip už «darbininkų» gerovę verkė dirbtuvių savininkai.

Plantacijų ir farmų gi savininkai suvis kitaip elgėsi. Jie neturėjo pelno iš dirbtuvių, ir jie norėjo gaut įvežamus iš užrubežių išdirbinius taip pigiai, kaip tik galima. Jie pradėjo šaukt, kad nereikia tų muitų, nes, jeigu bus muitai, tai darbininkai negalės pragyvent dėlei brangumo gyvenimo reikmenų. Taigi ir žemės savininkai savo reikalus dangstė darbininkų reikalais. Laimingas darbininkas, kad turi tokius didelius sau «prietelius»!

Kaip keista tas nebutų, vienok da ir po šiai dienai demokratų ir republikonų partijoms pasiseka suvadžiot ir apmulkint darbininkus tuo kvailu muitų klausimu. Nuolatai republikonai darbininkams tvirtina, kad, jeigu jie nebalsuos už augštus muitus, tai bus užmokestis numušta ir užsidarys dirbtuvės, o demokratai darbininkams nuolat urzgia, kad viskas taip brangu ir darbininkams sunku gyvent todėl, kad republikonai uždėjo didelius muitus ant įvežamų iš užrubežio reikmenų.

Dabar pažvelgkime, kaip ištikrųjų apgina darbininkų reikalus republikonai ir demokratai.

Andrew Carnegie, vienas iš trijų didžiausiųjų Amerikos ir pasaulio milijonierių, plieno karalius, išleido milijonus, idant butų 1888 m. išrinktas Suv. Valstijų prezidentu republikonas Harrison, kuris ketino uždėti kaip galima augštesnius muitus ant užrubežinio plieno ir geležies. 1892 m. Carnegie pranešė savo darbaviečių darbininkams Homestead, Pa., kad jiems numuš užmokestį. Darbininkai atsisakė dirbt už numuštą užmokestį. Visus gi atsisakiusius jis išmetė iš darbo. Bet Carnegie bijojosi straiko. Tai apie darbavietes apvedė augštą tvirtą tvorą su dygliuotomis vielomis ant viršaus. Ir pradėjo traukti dirbtuvėsna neunijinius darbininkus; podraug parsigabeno 300 Pinkertono detektivų su dėžėmis ginklų ir amunicijos. Unijiniai darbininkai norėjo užstot kelią detektivams. Ištiko mušis. Užmušta septyni detektivai ir straikeriai. Daug straikeriu da sužeista. Paskui partraukta į Homestead'ą kariumenės. Toji užmušė da 11 darbininkų. Panaši tragedija vėliau atsitiko ir McKees Rocks'e. Plieno išdirbyste yra augščiausiai muitais apsaugota, bet ar darbininkų labui, tai skaitytojas supras iš tų dviejų minėtų pavyzdžių.

Po Homesteado darbininkų kraujo praliejimui, išrinkta prezidentu demokratas Cleveland'as. Prie jo kilo didelis Pullmano vagonų darbininkų straikas Chicagoj 1894 m. Kompanija turėjo po apie $30,000,000 į metus gryno pelno, bet taip darbininkus engė, kad daugeliui jų telikdavo tiktai nuo 4 c. iki 1 dol. į dvi savaites, po užsimokėjimui kompanijai už kambarius, gazą, vandenį ir tt. Tat ir apšaukė visuotiną straiką Amerikos Geležinkeliečių unija. O demokratas prezidentas kuogreičiausiai pasiuntė į Chicago kariumenę malšint straikerius. Prezidentas neturėjo tiesos siųst kariumenę be valstijos gubernatoriaus pareikalavimo. Vienok pasiuntė, nežiurint, kad Ill. valstijos gubernatorius Altgeld griežtai protestavo prieš prezidento žingsnį. Ir kariumenė malšino straikerius, kol Clevelandui patiko. Po Clevelandui išrinkta prezidentu republikonas Mc Kinley, kuris prieš savo išrinkimą ketino visus darbininkus padaryt laimingais žadamais augštais muitais. Bet ir prie Mc Kinley buvo tukstančiai straikų ir šimtai «lock'outų». Ir iš visų žadėjimų vientik kapitalistai tuko.

Republikonas Rooseveltas, budamas New Yorko valstijos gubernatorium, užtraukė milicijų ant Croton Dam straikerių. Paskui tapęs prezidentu pasiuntė kariumenę į vakarus šaudyt straikuojančius angliakasius. Daug angliakasių kraujo ta kariumenė praliejo.

Pastaruoju laiku pragyvenimas dideliai pabrango. Gyvent darbininkams pasidarė persunku. Jie bruzda. O republikonas prezidentas Taftas sako, reikės peržiurėt muitus, kad palengvint darbininkams gyvenimą. Ar nejuokinga?

Manau, kad galiaus Lawrence'o audėjų, angliakasių ir kiti straikai kuo-aiškiausiai parodė, jog ir demokratai ir republikonai lygiai «myli» darbininkus.

Darbininke! tu turi savo tikrą partiją—Socijalistų partiją. Paspirk šalin savo vyliuges—republikonų ir demokratų partijas. Praregėk, stok ir veik!

Al. Taurupis.

Minia, kaipo vadovas.

Labai dažnai girdime žmones tvirtinant, kad kiekviena kliasa geriausiai žino, kas jai naudinga. Klaidingas tvirtinimas. Kaip atskiros ypatos, taip ir kliasa nevisuomet žino, kas jai geriausia. Tiesa, kiekviena kliasa turi savo bendrus reikalus, ir jaučia kliasinę vienybę, bet tas nereiškia, kad per tai jau ir žinotų, kaip geriausiai apgint savo reikalus. Dabar mada garbint proletarijato instinktą, kaipo neklaidinančią žvaigždę proletarijato politikoj. Jeigu ištikro taip butų, tai kam butų reikalingas mokslas? Ką reikėtų daryti, kada vienos proletarų minios parodytų vienokį instinktą, o kitos kitokį? Kada minių instinktas neklaidingas—ar kai jis yra krikščioniškas ar kai laisvamaniškas? Viename atvėjyj tas instinktas veda minias prie žydų pjovimo Rusijoj, kitame—prie negrų linčavimo Amerikoj, trečiame — prie Tripolio karės, etc.

Kliasų kovoj laimėjimas priguli nuo įsižiurėjimo į aplinkybes, nuo pažinojimo ir supratimo. Juo kokia kliasa mažiau įžiuri į aplinkybių reikšmę, juo mažiau ji žino ir supranta, tuo sunkiau jai kovot ir laimėt.

Aš nemanau, kad neapšviestos [illegible] visuomet butų klaidingos, o teoretikai visuomet teisingi. Bet teorijos pažinojimas plačiau apšviečia kelią, padaro augštesnius siekinius. Tas yra teisybė ir dėl darbininkų ir dėl kapitalistų kliasų.

Kartais kapitalistai, perdaug godžiai išnaudodami darbininkus, savo pačių kliasai kenkia, nors to ir nemato, nes esti apjakinti troškimu didesnio pelno. Iš kitos gi pusės, darbininkai, kovodami prieš kapitalistus, neretai patiems kapitalistams neša naudą. Anglijoj, jeigu ne ankstybas energiškas darbininkų judėjimas ir kova už pilietišką laisvę, tai butų žlugę kapitalistai ir butų suiręs visas tuomlaikinis draugijinis mechanizmas. O jei tąsyk darbininkai butų turėję tiek galės, kad prašalint kapitalistus, tai butų sugriuvę Anglijos išdirbystė ir vaizba ir kapitalizmo pamatai. Vienok per tai da socijalizmas nebutų buvęs ten galimu—darbininkai nebuvo pakaktinai išsilavinę ir išdirbystės da nebuvo ganėtinai išsivysčiusios.

Darbdaviai kartais pamato, kad ilgomis valandomis nuvarginti darbininkai negali tiek išdirbt, kiek išdirbtų, jeigu jų darbo valandos butų trumpesnės. Dėlto darbdaviai dėl savo naudos sutrumpina darbo dieną. Bet iš to taipgi yra nauda ir darbininkams.

Tas išrodo keista. Kai-kurie gali pamislyt, kad socijalistai nori kapitalizmui, o ne darbininkų kliasos labui, kuomet reikalauja visokių draugijinių reformų. Bet juk tai ne socijalistų užduotis sugriaut buržuazijinę draugiją taip greit, kaip tik galima. Socijalistai per draugijines reformas nori, kad proletarijatas greičiau galėtų paimti savo kontrolėn viešpatystę ir draugiją, kad ji turėtų geresnę progą išsilavinti ir tinkamais budais greičiau nuosekliai vykdyti gyveniman socijalistišką tvarką.

J. P. M.

Balsas į neorganizuotus darbininkus!!!

Nedaug rasis tokių darbininkiškos kliasos narių, kurie nenorėtų pagerint savo gyvenimo sąlygų, kurie butų ramųs ir užganėdinti neišbrendamais vargais ir skurdu. Juo mažiau yra tokių, kurie nenorėtų geresnės ateities savo naujaijai gentkartei, savo kudikiams. Męs, darbininkai, trokštame gerovės nevien sau, bet da daugiau savo vaikams, o budo, kuriuo galėtume užtikrinti sau ir jiems geresnį gyvenimą, nenorime pavartoti, nors jis šiandien žinomas ir daugelio suprastas tai—s o c i j a l i z m a s!

Socijalizmo pasekėjai—socijalistai, kad pasekmingiau ir greičiau atsiekti tikslą, susitvėrė Socijalistų partijas, kad suvienytoms pajiegoms pasekmingiau veikti, kad, prisilaikant tam tikros taktikos žengti pirmyn prie socijalizmo.

Ir dalis lietuvių, gyvenančių Amerikoj, susitvėrė Lietuvių Socijalistų Sąjungą Amerikoje. Ir LSS. yra tas pats idejos tikslas, kaip ir viso tarptautiškojo socijalizmo.

Tarptautiškojo socijalizmo augimas aiškiai mums rodo, jogei jau nebetolimas laikas, kada išsiliuosuos darbo žmonija iš išnaudojimo retėžių ir iš to išnaudojimo baisių pasekmių: žmogžudysčių, prostitucijos ir visokių piktadaryščių ir ligų.

Jeigu neorganizuoti darbininkai suprastų, ką tikrai reiškia jų vergiškas padėjimas ir socijalizmas, tai visi susiorganizuotų politiškai—į Socijalistų partiją—ir industrijaliniai—į darbininkų unijas.

Dabar darbininkas dirba nesveikiausiose aplinkybėse. Kada spėkas išeikvoja, pasęsta, tai lieka išmestas ant gatvės. Iš čia atsiranda daugybė valkatų, plėšikų ir žmogžudžių, kadangi teisingu budu daugiau nepajiegia pelnyt sau pragyvenimą. O bejiegio nusenusio darbininko dukterįs priverstos esti prie paleistuvystės. Daugelis darbininkų dukterų yra augiama tokiose skurdžiose sąlygose, kad nei neturi tinkamų darbui fiziškų pajiegų. Darbininkai ir darbininkės ir jų kudikiai turi lieti karčias ašaras ir dusauti, nežinodami, kas rytoj laukia jų.

Todėl mųsų siurbėlės kapitalistai tikrai yra verti vardo žmogžudžių, vagių ir plėšikų. Jau pasaulis galėtų but atpirktas darbininkų karžygių krauju. Jau daug šimtų metų, kaip vargdienių kliasa lieja kraują už savo buvį.

Kame jųs, «ramiejie» darbininkai, matote sau išganymą, kad neprisidedate prie socijalistų, kurie skelbia supratimą, kurie mokina teisybės, jog be vienybės neišbrisime iš šiandieninių vargų, ir iš sklaidytų jųsų spėkų kova bus be geistinų pasekmių?

Gal daugelio jųsų mintis atkreipta vien į suradimą budo, kad galėtumėt pakilti medžiagiškai ir tuomi nematytumėt reikalo stoti į kovą su savo kliasos priešais. Tai butų dideliai siauras ir priešingas žmogiškumui jųsų supratimas. Jeigu kai-kurie darbininkai ir galėtų kiek praturtėti, tai visi, gerai žinoma, negalės. Veik visi jie liks alginėj vergijoj. O ir mažąjį biznierių, kuriuo gal manytum tapt, didiejie spaudžia ir stengiasi subankrutyt, ir jam kova taipgi labai sunki.

Tik didelė dauguma tegali mažumą palaikyti turtingais. Jei iš 1000 darb. vienas ir pastotų ant sau gaus medžiagiško pamato, tai tas reikštų, kad kiti 999 jam sudėjo. Šiandieninė tvarka yra ne darbininkų labui surėdyta, bet valdonų ir turtingųjų, kurių reikalai nesutaikomi su darbininkų.

Todėl, darbininkai, savo laikinio gerbuvio dėlei ir savo visuotino išsiliuosavimo dėlei, stokite į darbininkiškas organizacijas ir Socijalistų partiją.

J. K. Berbylas.

Eskimosai užmoka daktarui tuojaus, kaip tik jis pradeda gydyt ligonį, bet, jeigu ligonis nelšgyja, tai daktaras sugrąžina užmokestį.

Mirties namas.

Tame didžiamjame New Yorke nusikaltėlius, paskirtus žudymui, nesmaugia, nešaudo, kas daroma kitose šalyse arba Amerikos kitose valstijose. Pagavę nusikaltėlį, gana švelniai uždarę, laiko paskirtą laiką kalėjime «Sing-Sing». Po tam sodina į tam tikrą elektrinę kedę—tai lengviausias dabartinės civilizacijos ir krikščioniškos kulturos nusmerčiavimo įrankis. Ir kraustosi žmogus į aną pasaulį. Kunas jo atiduodama gentims.

Keliatas metų atgal amerikietis milijonierius Molin už nunuodijimą savo mylimosios tapo pasmerktas mirčiai tokioj kedėj. Byla vilkosi ilgai. Molin darė apeliacijas. Atsibuvo antras teismas, bet ir čia tapo atkartotas pirmasis nuosprendis! Pinigai visogalingi! Atsibuvo paskui trečias teismas, ir Molin galutinai tapo paliuosuotas. Jis apie porą metų išbuvo uždarytas tame Sing-Sing. Po jo paliuosavimui iš šičia, pasirodė laikraščiuose įspudingas Sing-Sing'so aprašymas po antgalviu «Kambarys su mažoms durimis».

Ir visuomenė pamatė, kas tai yra Sing-Sing.

Pasirodė, kad nusikaltėlius čia nekryžiavoja, kaip tas daroma Chinijoj, neplaka, kaip stačiatikiškoj Rusijoj, bet, atpenč, elgiasi su jais švelniai. Girdo ir maitina neblogiausiai. Uždaromoji nelaiminga auka nėra išjuokiama, iš jos nesityčioja, o tik grynai atima jai visą laisvę. Žmogaus gyvenimą perkeičia į augmens gyvenimą.

Sing-Singo koridorius mažas. Kada vienus išleidžia į koridorių prašivaikščioti, tai juoda uždanga užsileidžia ant skylėtos geležinės sienos nuo koridoriaus, taip kad uždarytiejie vos temato lengvai slankiojančius anų šešėlius. Kamerose nėra langų. Nieko nesimato apart trijų akmeninių sienų ir storų geležinių grotų nuo koridoriaus. Iš koridoriaus prie geležinių grotų ir uždangos pritaisyta dratinis atskyrimas, idant atlankytojas negalėtų prieit arti nusikaltėlio. Nei pasisveik[illegible] komis nei pasibučiavimas nedaro[illegible] džiama.

Koridorius ir visi skyriai perstato vieną mirties namą, turintį dvejas duris, vienas įėjimo, o kitas išėjimo į kambarį su elektrine sėdyne. Visi mirties namo skyriai labai šviesųs, su stiklinėmis lubomis. Dieną saulės spinduliai, o naktį elektra apšviečia kiekvieną to namo plyšį. Visuomet be paliovos po koridoriu prieš kameras vaikščioja sargyba. Žingsnių aido nesigirdi, padai apavalų pamušti milu.

Nusikaltėlis gyvena, valgo, miega, maudosi absoliutiškoj tylumoj. Gyvybė palaidota šviesiame grabe, ji vaikščioja po mirties rumą metus ir daugiaus, o pagalios vieną rytą ji elektrinėj kedėj persiskiria su tuo pragaru Sing-Sing. Elektros smugis perima visą aukos kuną, ir pabaigta viskas.

F. Laurin.

---

liejyklos darbininkai lietuviai liejikai ir maulių (modelių) dirbėjai sustraikavo, reikalaudami nekurių reformų ir po trijų dienų straiko tapo išpildyti jų reikalavimai. Straikavo 15 vyrų. O kiti liejikai, kurie atsisakė straikuot — dirba aut senų išlygų ir keikia patįs save.

Mat, ir be unijos straikus galima laimėt. Vyriškai!...

Proporcijonališkos mokestįs.

137	kuopa Kensington–	$4.50
95	„ Ashley, Pa. (visi)–	$6.00
133	„ Norwood–	$7.00
145	„ Wallingford–	$5.00
129	„ Bridgewater–	$5.00
131	„ So. Omaha (visi)–	$13.00
4	„ Chicago–	$3.00
22	„ „	$13.00
155	„ Beloit–	$3.00
45	„ Passaic–	$6.00
65	„ Paterson–	$10.00.
J. Preikšas (pavienis)–		$1.00
A. P. Šukis (pavienis)–		$1.00.

Trupiniai iš Suvienytų Valstijų istorijos.

IV. Civiliškoji karė.

Pirma dalis Civiliškos karės.

Po neilgam rengimuisi, Šiaurinių valstijų gyventojai pradėjo reikalauti, kad armija, kuri radosi ties Washingtonu, eitų ir užimtų konfederatų sostapilę Richmondą, kuris randasi tik apie 120 mylių į pietus nuo Suv. Valst. sostapilės Washingtono. Visa Suv. Valst. armija buvo padalyta į tris armijas; pirma radosi ties Washingtonu po komanda gen. Mc. Dowell, antra į šiaurius nuo Kentucky valstijos po kamanda gen. Mc. Clellan, o trečia už Mississippi upės po komanda gen. V. Lyon. Pagalios 21 liepos 1861 m. pirmoji armija iš 30,000 kareivių po vadovyste gen. Mc. Dowell susitiko pas Bull Run, Va., konfederatų armiją iš 32,000 kareivių po komanda gen. Beauregard. Įvyko mušis, kuriame šiaurinė armija pralošė ir betvarkėje bėgo atgal į Washingtoną. Vieton gen. Mc. Dowell tapo paskirtas Mc. Clellan. Šisai, budamas kantraus budo, pradėjo nenuilstančiai naujnosius kareivius mokyti ir disciplinuoti, nes jis pamatė, kad karė nepasibaigs taip greit ir kad karę vesti su nedisciplinuota armija negalima.

Visų mušių, žinoma, neminėsiu dėl stokos vietos ir pagalios nėra reikalo, užteks paminėt tik tuos, kurie turi kokią svarbią istorišką reikšmę. 10 rugp. ties Wilson's Creek, Mo., įvyko mušis tarpe 10,000 konfederatų po vadovyste gen. Mc. Culloch ir 5,000 šiaurinių, arba, kaip dabar vadinama, unijonistų (mat, šiauriniai laikėsi už S. L. unijos palaikymo) po vadovyste Lyon. Mušį pralaimėjo unijonistai ir tapo nužudytas pats jų vadas gen. Lyon. Per abi puses žuvo daugiau, kaip 3,000. Lyono vietoje tapo paskirtas gen. C. E. Fremont. Rugp. 29 d. unijonistų laivynas užgriebė fortus Hateras ir Clark, abu Šiaurinėje Carolinoje. Tuose fortuose tapo su 300 kareivių paliktas gen. Butler, kuris buvo tuom laiku vienu iš garsiausių advokatų, ir galėjo įstatymus visada pritaikyti savo reikalams. Likęs komandierium fortų, kurie radosi konfederatų teritorijoje, apskelbė, jog, pasiremiant ant konfederatų supratimo, kad negrai vergai yra tik daiktai, kaip ir visi kiti, kuriuos vadinama turtu, tai karės laike pergalėtojai, paėmę tokį turtą, prisisavina jį, kaipo kontrabandą, todėl visi vergai, kurie pabėgs nuo savo pirmesnių ponų pas gen. Butlerį, bus liuosi nuo vergystės ant visada. Tokiu budu jis pasidarė pirmutiniuoju vergų išliuosuotoju, ir jis iš pabėgusių sutvėrė ne vieną pulką, kariavusį unijonistų eilėse.

Kitą skandalą sukėlė republikonų valdininkams generolas C. E. Fremont, kuris, budamas vakarinės armijos komandierium, apskelbė, jog visi vergai tų plantatorių, kurie kaip-nors prigelbės paveikslėlių tam-tikrų kuygų arba iš tų, ką buvo laikraščiuose, nieko negalima spręsti, nes labai blogai atmušta. Tik tiek matyti, kad ten yra svajonė klausant muzikės. Ir vardai paveikslų ir muzikos kompozicijų vardai. Klausant tokios muzikės, vienas galvoja vienaip svajot, kitas kitaip. Mat, kiekvienas kaip nors įsivaizdina muzikės balsus. Kartais, rodos, vanduo sriuvena, paukščiai čiulba, kitą syk lyg audros kįla, vėla kartais girdėt tai lyg rugojimų ar ginčų balsai, tai lyg baimė arba baimės jausmas išsireiškia ir t. t. Ir čia yra gatavi paveikslai mųs smegeninėj. Kad tą numaliavotume tai ir butume kitiems «nesuprantami». Dėlto, kad kiti kitaip išsvajotų, arba visai nesvajotų, gražios muzikės beklausant».

***

Tėvynė nusilpnėjo.

Išėjo jau du *Tėvynės* numeriai permainytame, laikraštiniame formate. Įtalpa suvis menka, silpnesnė negu pirma. Gal vasaros karščiai nusilpnino. Take it easy!

Mc. Clellan, kuris turėjo planą sustatyt didžiumą unijonistų armijos ant laivų, nuvežti vandeniu į Yorktown, Va., o iš ten tiesiog maršuoti sausžemiu į Richmondą. Valdžia gi bijojosi pasilikti Washingtone be armijos. Galų gale susitaikė ir gen. Mc. Clallanui išvedimui jo plano tapo duota dalis armijos. Jei viskas butų buvę išpildyta sulyg gen. Mc. Clellano noru, tai jo planas gal butų pavykęs gerai. Bet dabar dėl visokių kliučių maršavimas susivėlino ir konfederatai paspėjo susispiesti apie Richmondą ir 26 birželio 1862 m., kuomet unijonistų armija skaitliuje 103,000 susirinko vos tiktai keliatą mylių nuo konfederatų sostapilės, tai ją pasitiko konfederatų armija iš apie 100,000 kareivių po vadovyste genijališko generolo R. E. Lee, kuris vieton laukti, kad priešas užpultų, pats užpuolė ir penkių dienų mušyje sumušė unijonistus. Per abi puses žuvo suvirš 33,000. Unijonistai skubiai atsitraukė į pajurę ir, susikraustę į laivus, parkeliavo atgal į Washingtoną, bet 17 rugsėjo 1862 m. ties Antietam, Md., 65,000 konfederatų po vadovyste R. E. Lee pasitiko Mc Clellan su 85,000 unijonistų ir po labai kruvinam visos dienos mušiui konfederatai tapo atmušti su nuostoliu 12,000 kareivių. Unijonistai nustojo apie 13,000.

Netrukus po tam A. Lincolnas išdavė savo nemirštančiąją «Išliuosavimo Proklamaciją», kurioje jis apskelbė, kad visi vergai tų savininkų, kurie sukilo prieš Suvienytas Valstijas, nepadės ginklų nuo 1 sausio 1863 m., bus laisvi. Kaip matoma, A. Lincoln savo proklamacijoje visai neišliuosavo tų vergų, kurių savininkai nebuvo sukilę prieš S. V. Pagalios jis neišliuosavo tų vergų, kurių savininkai buvo sukilę prieš S. Valst., bet padėjo ginklus ir apreiškė ištikimybę S. V. pirm 1 sausio 1863 m. Taipgi neišliuosavo nei tų vergų, kurie radosi unijonistų armijos užimtose teritorijose. Žinomas dalykas, tokių sukilusių plantatorių, kurie padėjo ginklus, radosi labai mažai, bet tik tas aišku, kad Lincolnas neimaž nepanaikino vergijos, kaip kraštutiniai patrijotai nori įpasakoti per savo patrijotiškas mokyklos istorijas.

Antra dalis Civiliškos karės.

Antroje dalyje, nuo 1 sausio 1863 m. iki karės pabaigai, atsitiko daug didelių ir kruvinų mušių. Unijonistų armijos laikas nuo laiko buvo papildomos naujais kareiviais. Per visą šį laiką visada po ginklais buvo nemažiau, kaip 600,000 kareivių. Per visą karę unijonistų armijon tapo pašaukta 2,772,448 žmonės. Konfederatų armijon tapo pašaukta suvirš 800,000, iš kurių visą laiką po ginklais buvo nemažiau, kaip 400,000. Konfederatų armijoje tarnavo ir daug pietinių baltveidžių, kurie patįs nieko neturėjo.

Antroje karės dalyje pradėjo blogai vykti Konfederacijai. Mat, į Konfederuotas Valstijas nebuvo galima įvežti jokių dalykų, visi jų uostai buvo sergėjami šiaurinių kariškų laivų. Dirbtuvių išdirbimui ginklų ir amunicijos pirmiau nebuvo, todėl prisiėjo laike karės jas pasistatyti. Geležies naugės kasyklos, kuriomis taip turtingos Pietinės valstijos, tuomlaik nebuvo žinomos, todėl ginklų gaminimui vartota įvairųs geležgaliai, surinkti ant plantacijų, ir išplėštos gatvekarių rėlės. Gaminimui drabužių taipgi buvo pastatytos dirbtuvės. Didelę dalį ginklų ir drabužių pietiniams pristatė šiauriniai kapitalistai, kuriems kaip ir visiems kapitatalistams, auksas buvo svarbesnis, negu kitų kraujas, pralietas už jį. Daug dabartinių milijonierių tėvų tokiu budu susikrovė sau milijonus, parduodant ginklus ir amuniciją kontrabandos kelilu konfederatams, kurie tai sunaudojo žudymui šiaurinių kareivių, kurie gi gynė tų išgamų milijonierių «tėvynę».

Šiaurinėse valstijose milijonieriai augo, kaip grybai po lietui. Vieni tapo milijonieriais, gamindami ir parduodami žmogžudystės įrankius konfederatams, kiti milijonus krovė iš to, kad už brangią kainą, kaip jau «tikri patrijotai», pardavė amuniciją, ginklus ir šiaip kariumenei reikalingus dalykus. Tankiai tie guodieji gerbiamieji patrijotai Suv. Valst. valdžiai pardavinėjo niekam netikusius ginklus. Tokiu budu į milijonierius išėjo dabartinė Morgano šeimyna. Tos šeimynos «laimingasis» ir «protingasis» Morganas nupirkdavo iš valdžios senus šautuvus už pigią kainą, permaliavodavo ir parduodavo už penkeriopą kainą tai pačiai valdžiai atgal, kaipo naujus ginklus.

Iš daugybės mušių paminėsiu čion vieną. Ties Washingtonu stovintiji unijonistų armija, tuomet vadinamoji Didžioji Potomaco Armija, porą sykių mėgino dasigriebti Richmondo, bet konfederatai visada atmušė. Pagalios konfederatų armija po vadovyste R. E. Lee įsiveržė į Pennsylvanios valstiją, kur ties Gettysburg 1—3 birželio 1863 m. patiko unijonistų armiją iš 80,000 vyrų po vadovyste gen. Meade. Konfederatai turėjo tik apie 70,000 vyrų, bet pradėjo ataką, kuris tęsėsi tris dienas. Šis mušis skaitomas vienu iš kruvinlausių visoje karių istorijoje. Konfederatai tapo atmušti ir pasitraukė atgal į Virginią, palikdami ant mušio lauko 5,000 užmuštų, 23,000 sužeistų, 8,000 nelaisvėje ir daugybę amunicijos. Unijonistų nuostolis skaitėsi 23,000, tarpe kurių buvo 2,834 nužudytų. Po šiam mušiui Konfederacija pradėjo smarkiai eiti silpnyn.

Vakarinėje dalyje (?) ant karės lauko generolas U. S. Grant unijonistams išlaimėjo vieną po kitam mušiui ir galop pradžioje 1864 m. jam tapo įteikta komanda visų Suv. Valst. kariškų pajiegų. Tais pačiais metais gen. P. Sherman su 66,000 kareivių išsilaužė per konfederatų eiles ir tiesiog iš Atlantos į Savannah maršavo per Georgios valstiją.

Karės laiku mušiuose ant jurių irgi nemažai žuvo žmonių ir laivų. Iš jurių mušių paminėtinas yra šis Hampton Road's jurės siaurumoje. Tame mušyje pirmą sykį istorijoje buvo panaudota laivai, apsaugoti geležiniais šarvais; taipogi pirmą sykį panaudota sukamoji batareja, kokios dabar naudojamos ant visų kariškų laivų. Paminėtina, kad konfederatai neturėjo jokio kariško laivyno, apart keliatos greitų kreiserių, statytų užrubežyje. Tris iš tų kreiserių Florida,— Alabama ir Shenandoah—bėgyje savo egzistavimo išnaikino talp daug Suv. Valst. vaizbinių laivų, kad Suv. V. vaizbos laivynas iki šiai dienai nesuspėjo atsigriebti. Ne pro šalį paminėti, kad daugelis šiaurinių, ypatingai iš Naujosios Anglijos, laivų savininkų, iškilus karei, siuntė savo laivus į pietinius uostus užsiimti kontrabanda pervedimui medvilnės į Angliją, kas buvo Suv. Valst. užginta.

Konfederatai dėlei šalčių, bado, nuilsimo ir stokos amunicijos vieną po kitam mušį pralaimėjo ir 9 balandžio 1865 m. ties Appomatax, Va., pasidavė jų generolas R. E. Lee, kuris visą laiką savo karišku genijališkumu su išbadėjusia ir amžinai nuvargusia armija mokėjo atsilaikyti prieš kelis sykius didesnę ir gerai aprupintą armiją. Jojo armija skaitliuje 27,000 pasidavė U. S. Grantui. 26 balandžio kita konfederatų armija po vadovyste Johnstono pasidavė Shermanui. Apie tą-patį laiką nelaisvėn paimta ir visa Konfederacijos valdžia, įskaitant patį prezidentą J. Davis. Taip užsibaigė Konfederuotosios Valstijos Amerikoje.

L. F. d' M.—R.

Pastaraisiais ketveriais metais grynas pelnas nuo Rusijos geležinkelių pakilo po apie $135,000,000 į metus daugiau, negu pirma. Praeitais metais Rusijos valstybės iždan įplaukė $100,000,000 daugiau, negu buvo iškalno aprokuota.

Nuo kovo mėnesio pabaigos š. m. uždrausta važinėti arkliais svarbiausiomis Berlyno gatvėmis.

Laiškas.

— Aš turiu žinoti, kas jame rašyta; turiu žinoti dėlto, kad jau nebegaliu užviešpatauti savo žingeidumu... Taip, turiu žinoti...

Tokis noras, tokios mintįs skrajojo po nedidelę Mortutės galvutę, nešiojančią nepergerą vardą tarpe pažįstamų.

Seniau Mortutė, dievaitė gražybės, doros ir išmintingumo, papuolė į gaują garbintojų ir gaują tokių ypatų, kurios nesigailėjo anai gražių žodelių, nesigailėjo meilės, vienu žodžiu, kiekvienas jos mostelėjimas pirštu buvo kaipir šventenybė kiekvienam jos garbintojui.

Eina viskas savo keliu iki žinomo rubežiaus, iki žinomos pergalės žmogaus tvirtumo ir pastovumo, o vėliau keičiasi viskas ir laimė tam, kas išėjo pergalėtoju ir laimėjusiu.

Beveik tas pats buvo ir su Mortute... Turtingi ir taip vadinami «gražiejie», bei anai tinkantiejie, nurovė jos nepasiekiamą galingumą, sudraskė jos širdyje buvusį augštąjį pastovumą, nuvertė ją visą nuo dieviškumo piedestalo, ir Mortutė liko, kaipo visiems gerai žinoma nupuolusi mergaitė, gatava kiekvienam vyriškiui pulti į glėbį ir apdovanoti jį savo kitą kartą nepasiekiamomis malonėmis. Liko ji medžiaga žemų ir kvailų intrigų ir, nors ji tai labai gerai žinojo, bet visgi tas jąją lyg linksmino, lyg bovijo, kaip jauną kudikį, kuris visada mėgsta lošti tuo, kas jam labiausia užginta.

Nors jau bloga nuomonė buvo apie ją pasklidusi, bet Mortutė turėjo da atsidavusių jai «žmonių» su dušia ir kunu, ir podraug tikėjo, jog ji puikesnė už kitas ir turi da savyje nežinomą kibirkštį, kuri gali da patraukti prie savęs nors ir plieninę širdį.

Gal buti, ji tame ir neklydo, nes, ir iš šalies žiurint, beveik taip išrodė.

Laiškas... Koks tai menkniekis yra laiškas; šmotas popieros, užklijuotas taip lengvai atplėšiamu kliju ir užrakintas taip lengvai sulaužomu raudonos smalos šmoteliu.

Nereik čia ypatingos spėkos, nereik įrankių nei parako, kad jį atdaryti; tik vienas timptelėjimas, ir jau atdarytos prieš tave ypatos paslaptįs, žodžiai išrauti iš pat širdies gilumos; gal but, skaudųs pasiskundimai, sunkųs dėjavimai sugriauto arba užnuodyto gyvenimo, pasiskundimas arba išpažintis, prisipažinimas arba pasiteisinimas; viskas liko atidaryta per vieną tik perplėšimą popieros šmotelio.

Ir taip legvai tas svarbus tarpininkas lieka sugautu ir sunaikintu beširdžia ranka...

Mortutė sėdėjo viena, kada prieškambaryje suskambėjo varpelis ir energišku žingsniu įėjo augštas, stipraus sudėjimo, visados rustaus veido Konstantas.

— Ar tu viena?

Mortutė, atsivertusi plačioje kanapoje ir vieną ranką padėjusi po galva, nieko ant to klausimo neatsakė, tik, kaip ir tankiausiai, pakėlusi pilnas ugnies, ugnies prigesusios ir slaptingos, akis nusišypsojo...

— Pas mane jau viskas surengta ir šiandien pat galime keliauti į tolimą Veneciją, pasislėpdami nuo visų ir kartu atsiduodami vienas kitam, — kalbėjo atsistojęs prieš Mortutę Konstantas.

Šiuo kartu nedavė Mortutė jokio atsakymo ir taip, kaip ir pirma, išjuokiančiai nusišypsojo.

Konstantas, lyg sunervuotas tuo, sušuko:

— Tai štaip!... Pasakyk, jog tu atsidavusi kitam! Ar ne tiesą aš sakau!?

— Ne, visai ne. Bet aš da neprisirengusi, aš žadu išpildyti jųsų prašymą.

— Prisirengk kuo-greičiausiai ir busime laimingi...

Mortutė atsistojo ir pradėjo rengtiesi. Dabar ji da puikiau išrodė, užsimetusi šviesiai-melsvu ploščium su baltai apsiutais kraštais ir pridengusi savo geltonus, panašius į auksą plaukus tokio-pat dažo vuale.

— Eisime drauge, — tarė Konstantas, įsmeigęs į jąją akis.

— Turite man atleisti... Aš turiu tokių reikalų padėti atlikti, kuriuos butų jums nuobodu... Moterų reikalai vyrų neinteresuoja...

— Nesipriešinsiu. Iki pasimatymui.

Konstantas tuoj pražuvo išvakario rukuose, o Mortutė leidosi eiti viena iš šalinių gatvių, užsitikėjusi, kad čia nieks iš nužiurėtų negali patėmyti jos.

Paėjus penkioliką minučių, ji sutiko tą-patį vyrą, kurį matė vos kelios dienos atgal. Jis greit prisiartino prie Mortutės ir drąsiai tarė:

— O, labai laimingas. Tamsta su reikalu?

— Vakaras gana gražus, einu pavaikštinėti, — žvalgydamasi atsakė Mortutė.

— Tas labai malonu, — ir jis, taręs tuos žodžius, pašaukė netoli stovintį vežėją.

Mortutė, nieko nepasakiusi, įlipo drauge su vyru, kurį tik antrą kartą matė, į karietą ir pavažiavę apsistojo prie viešbučio, kuriame ir pirmu kartu susitikę nakvojo.

Konstantas gi, kaip ir kokis sužeistas žvėris, atbėgo pas Mortutę, nežiurint į tai, kad buvo jau vienuolikta valanda nakties, idant da kartą pamatyti jąją, da kartą užklausti jos, kada atsidursime Venecijoje.

Pasirodė, kad Mortutė nesugrįžo.

— Kur ji per naktį gali buti! — sušuko sumišęs Konstantas.

Nors pirma buvo prisirengęs laukti kad ir per naktį, bet po vidurnakčiui grįžo į savo namus, drebėdamas visu kunu iš piktumo ir baimės.

Kada Konstantas ėjo sunervuotas iki kaulų smegenų, Mortutė visai rami grįžo karietoje namo su gana geru pluokštu popierinių pinigų savo portfelyj.

Dabar, kad tik mažiausia abejonė, kad tik mažiausia priežastis, vienas tik žodis, — ir Konstantas nebenorėtų daugiau matyti savo Mortutės ir, gal buti, vienas atsidurtų Venecijoje, palikęs jai laisvę besidaužymo naktims. Dabar jis pats pradėjo abejoti į Mortutės žodžius ir tikrinimus. Ji prisipažino Konstantui, jog jos širdis prigulė tik jam, tik su juo ji sutiks atsidurti nors pasaulio krašte, bet kur lankymasis Richardo, to mažučio, išdžiuvusio, su moteries veidu pusvaikio? Ar ne su juo tik ir šią naktį ji važinėjo, užmiršusi Konstantą?

Anksčiau kaip visada pašokusi iš lovos, Mortutė, skubiai apsirengusi ir neišgėrusi net nei pieno puodelio, skubėjo pas Konstantą, idant atlošti gerai savo rolę ir ant toliau turėti žmogystę, kuriai rupi jos likimas.

Konstantas da gulėjo, kada Mortutė įėjo į prieškambarį; gal da ir ilgai butų gulėdamas mąstęs, bet tarnas padavė jos kortelę.

Prieškambaryje ant apskrito, drožto stalelio gulėjo laiškas, matomai, tik ką įneštas, nes da nebuvo atplėštas, ir Mortutė, laukdama Konstanto, dirstelėjo į antrašą. Antrašas buvo rašytas Richardo ranka.

— Turiu žinoti, kas jame rašyta, — patį sau tarė Mortutė ir apsižvalgiusi už durų, kad Konstantas arba tarnas to nepatėmytų, greitai jį paslėpė.

Įėjo Konstantas.

— Mortutė taip anksti, gal da visai nemigusi.

— Kodėl taip? Žinai, rengianties į tokią kelionę, nelengva prisirengti...

— Tu teisiniesi, — da labiau suraukęs savo piktą veidą, tarė Konstantas.

— Teisinties prieš tamstą visai nemanau ir, turbut, atmenate tai, jog aš valdonų nepripažįstu, taigi likit sveiks...

— Klystate! Aš jųsų... ir noriu važiuoti kuo-greičiausiai, — nervišku, nors ir švelniai-piktu balsu tarė Konstantas.

— Reiškia, jųs mano...

— O taip, visada... aš jųsų...

— Labai malonu, — tarė Mortutė ir su tais žodžiais paspaudusi Konstantui ranką, greit išėjo.

Ironiškai šypsodamos ir suspaudus rankoje laišką, greitu žingsniu ėjo Mortutė namų link, kad tik greičiau perskaičius žinią, kokią rašė priešas priešui.

Parėjus namo, rado sėdintį Richardą, kuris nebeišrodė jau taip skaisčiu kaip paprastai.

— O, mano brangusis, — tik pamačiusi sėdintį tarė Mortutė ir ištiesė jam ranką, kurią Richardas karštai pabučiavo.

— Atėjau, pamačiau tave, mano saulute, ir tuojau einu, — ir vėl pabučiavo jai ranką.

Gal Mortutė ir butų stapdžiusi Richardą, kaip tas tankiai atsitikdavo, bet kad rankoje degė laiškas, ji pilnai sutiko su jo išėjimu.

Da ir da kartą pabučiavęs rankon, išėjo Richardas, tankiai atsigręždamas į Mortą, tarsi ant amžių atsisveikindamas ir daug kartų norėdamas prisidžiaugti jos gražumu.

Užsidariusi savo kambaryje, ilgai vartė Mortutė laišką, pagaliaus, lyg susigriebęs nelaimėje žmogus, greit atplėšė laišką ir puolė jį skaityti.

Štai jo turinys:

«Didysis žmogėdi!

Žinok gerai ir neužmiršk to, jog aš mirštu už Mortutę. Važiuok ir nekliudyk mano laimei... Tavęs ji neapkenčia. Už valandos duok atsakymą!! Jeigu mano prašymo neišpildysi, žinok gerai, kad galas bus tau negeras. Neužmiršk!

Gatavas ant viso Richardas».

Perskaičius tą laišką, Mortutė susijuokė, sudraskius laišką metė krosnin ir tarė sau:

— Tas ištiesų žmogų tik tepriverčia gyventi... Kiek tai jausmų, kiek tame poezijos; nors tiek gyveni. Tai vis karšti romantikai. Konstantas geras apgynėjas, bet žmogus be širdies, be meilės, be malonumo. Visai kitokis Richard. Jis, atsiklaupęs ir padėjęs galvą ant kelių, ilgai duodasi save glostyti, o pats bučiuoja degančiomis lupom tau rankas ir kalba kudikiškai kvailus žodžius. Tarpe tokių, kurie tiesiog žengia prie reikalo, gerai turėti prielankius apgynėjus.

Tai kalbėdama Mortutė jautė save lyg kokia dievaite, užkariavusia nenuveikiamus pulkus, ir ant jos lupų visą laiką buvo matyt judošiškai-angeliškas nusišypsojimas.

Ant rytojaus ji gavo žinią, kad Richardas Konstantą vienu šuviu ant vietos paguldė ir valdžia bus visą laiką jo gyvenimo priversta laikyti jį kalėjime, kaipo kriminalistą.

Mortutė da kartą nusišypsojo, bet tas jos nusišypsojimas ant lupų užmirė.

Br. Vargšas.

$10,000,000 kas mėnuo užeina užlaikymui Suv. Valstijų laivyno.

Vokietijoj yra 3,000,000 unijinių darbininkų.

Pieno kvorta Konstantinopolyj, Turkijoj, lėšuoja 10 centų.

Praeitais metais Suv. Valstijos išdirbo visokių fabrikinių išdirbinių už $20,000,000,000, išvežta gi užrubežin už $1,000,000,000.

SATYRO UŽPEČKIS.

Kas pirmas atsirado.

Feljetonėlis.

Kitados, kiek aš atmenu, tai Amerikos seniausiejie lietuviški laikraščiai sakydavo:

«Pasiklausk pats savęs, skaitytojau, kur stovėjo dievas, kuomet tvėrė žemę, — ir tu atrasi, kad žemė turėjo susitverti pirma, negu žmogus ar koki kiti gyvunai».

Šiandien tie laikraščiai daro jau trečią susivažiavimą ir, kaip matyt, tai bus sekanti klausimai užtvirtinti: Brandukas bus ant estrados ir prabils į laikraštininkus ir redaktorius:

— Mieli broliai! jeigu męs norime sukritikuot tuos prakeiktus cicilikus, tai savo tautiškus ir dvasiškus laikraščius turime vesti sekančiai: Pripažįstam, kad pirma atsirado žmogus, o paskui, kuomet jis neturėjo ant ko vaikščioti, — žemė. Ar sutinkate?

— Sutinkam, sutinkam! — su užia laikraštininkai.

— Pripažįstam, kad pirmas žmogus pirma valgė pieną, tas jam labai patiko, tai buvo priverstas jieškoti karvės. Ar gerai?

— Gerai, gerai!...

— Tvirtinam, jog pirmas žmogus pirma nupynė lopšį, o paskui sodino karklus ir užvaisino moterį. Ar geras argumentas?

— Geras, geras! — šaukia laikraštininkai.

— Atrandam, kad žmogus pirma išarė žemę, o paskui padarė žagrę ir jieškojo arklio. Patvirtinate?

— Taip, taip!

— Dabar, mieli broliai, aš turiu p. Gabrio laišką, kurį męs taip gi turime užtvirtint. Jis skamba sekančiai:

«Mieli tautiečiai-laikraštininkai! teiksitės priimti mano šiuos žodžius ir tvirtinti laikraščiuose:

«Aš atradau, kad Adomas ir Jieva buvo lietuviai. Rojus buvo Prusų Lietuvoj: šalia Pilkalnio randasi giraitė ir ten yra visi ženklai rojaus ir prakeikta obelis; kas drįsta valgyti jos obuolius, tas tuoj užspringsta. Tikiuosi, jog patvirtinsite mano žodžius, kaipo argumentą ir faktą cicilikams.

Su pagarba Gabrys».

— Ure! Lai gyvuoja Gabrys! — rėkia laikraštininkai.

— Dabar, — baigia Brandukas, — susivažiavimas užsidaro ir iki kitam susivažiavimui tvirtai laikykitės priimtų taisyklių ir etikos.

9999.

UBAGAS.

— Aš tau almužną daviau, o tu net ir kepurės nenusiėmei.

— Jeigu už kožną centą imt kepurę, tai, meldžiamoji, aš ir kepurių netekčiau.

— Almužnos prašai, o degtine už mylios smirdi.

— O kad aš šampanu kvepėčiau, tai ir almužnos neprašyčiau.

Abs.

VIENUDU.

— Ką jųs sakytumėte, jeigu aš jus pabučiuočiau?

— Aš pasišaukčiau pagelbą.

— Nejaugi jųs manote, kad aš reikalauju pagelbos? *Abs.*

RODKESPONENCIJOS.

Easton, Pa.

Tęsiantis angliakasių straikui, čia mėgino surast darbus ir apsigyvent daugelis angliakasių. Per tai vietiniai socijalistai buvo įgiję keliatą gerų draugų. 42-os kuopos susirinkimai apsidarė gyvesni; tapo sumanyta rengt ekstra susirinkimus diskusijoms bei paskaitoms.

Užsibaigus straikui, tie darbininkai tuoj pradėjo apleist šią vietą vienas po kitam. Šią savaitę atsisveikinom, rodos, su paskutiniu iš jų darbščiu drg. A.

F.Laurįn.

Šią savaitę lankėsi kunigas vardu sutvėrimo parapijos.

Jeigu tiktai atsiranda kokis palaidas kunigas, tai tuojaus nekurie mųs lietuviai ir užkviečia tvert parapiją, statyt bažnyčią. Tas buvo daroma jau pirm keliato metų; čia mėgino pasipinigaut kunigai: Milukas, Kiaulakis, Dielionis ir kiti. Jau nevienas eastoniečių doleris nubarškėjo į bedugnius kunigų kišenius.

Šis žmonių sukvietimas buvo da labiaus kaip kiti paremtas ant pinigų. Jauno kunigėlio pamoksle tik ir girdėjosi: pinigų, pinigai, su pinigais ir tt. Bet iš to didelio pinigų noro žmonės nepasirodė su duosnumu, surinko tik apie desėtką. Buvo išdalinti popiergaliai pasirašymui, kas nori prigulėt prie parapijos. Popiergaliuose buvo keliatas bjaurių išsireiškimų, kuriuos kunigas skaitė viešai su savo paaiškinimais. *Laukas.*

St. Charles, Ill.

Atvažiavus į mųsų miestelį drg. K.Šeštokui ir pritariant vietiniams darbštesniems vaikinams, tapo surengtos prakalbos ir sutverta LSS. kuopa iš 10 sąnarių. Turime viltį, kad mųsų kuopa gyvuos, nes St. Charles'e yra gana daug lietuvių darbininkų, skaitančių pirmeiviškus laikraščius ir sympatizuojančių Socijalistų partijai. Tikime, kad mųsų kuopos sąnarių skaitlius tuoj pasidaugins.

Kuopos Komitetas.

Kenosha, Wis.

58 LSS. kp. parengė 30 birželio prakalbas. Kalbėtoju buvo F. J.Bagočius. Turėjo dvi prakalbas, vieną po pietų, antrą vakare. Apdengimui lėšų surinkta po pietų $9.27; vakare surinkta $3.22, kas bus skiriama knygų išleidimo bendrovei «Darbui».

Čia skaitoma suviršum tukstantis lietuvių, o prakalbosna susirinko apie tris šimtus. Jei butų išgarsinta, kad bus alaus, tai, be abejonės, butų svetainė butų braškėjus nuo publikos. Kalbėtojas maž-daug šį pasakė:

Socijalizmą skelbia ne koki ten nesuprantanti žmonės. Jį skelbia vis daugiau tie, kurie universitetus yra išėję; tie, ką pažįsta istoriją, bijologiją ir tt. Tuos žmones pertikrino pačios gyvenimo sąlygos, kokiose žmogus gyveno nuo kelių tukstančių metų iki šiai kapitalizmo gadynei.

Darbininkai viską padarė, bet nieko neturi. Darbininkai manė ir mano, kad taip dievo duota, kad turi buti skurdžiai ir turčiai; girdi, jeigu nebus turčius, kas mums darbą duos? Bet męs, socijalistai, sakom, kad darbininkų išdirbamas turtas turi ir prigulėt jiems patiems. Kuomet darbininkai dirba, prakaituoja, tada kapitalistai linksminasi. Darbininkai miršta badu, bastosi nuo dirbtuvės prie dirbtuvės, jieškodami darbo, tuo tarpu kaip kapitalistai kruvomis pinigus mėto ištvirkusiems savo pasilinksminimams. Kuomet krautuvės lūžta, užverstos gerybėmis, darbininkai vaikščioja nudriskę, basi, alkani, galvodami, kur bus galima gaut darbas ir duonos kąsnis! Jeigu tau, darbininke, nusibodo skurdas nešti, tai stok į kovotojų-socijalistų eiles, kur susiorganizavę patis išsikovosime sau geresnį buvį ir ateitį.

Socijalistas.

Balsas iš katorgos.

Niekas taip nėra atskirtas nuo pasaulio, kaip kaliniai, niekas taip nėra suvaržytas, kaip kaliniai. Sunkiausias gi padėjimas— tai katorginių. Da kuris nuteistas iš inteligentų, tai tuomi daugiau rupinasi visuomenė, pažįstami, draugai ir giminės; bet kuomet pakliuva prastas darbininkas, jį visi užmiršta. 1907 m. tapo suareštuotas ir nuteistas 10 metų katorgos Liepojaus kariško uosto dirbtuvių šaltakalvis lietuvys A. D.*). Kuomet jis buvo liuosas, tai daugelis jį pažino, daugelis su juomi draugavo; kuomet gi jo likimas pavirto į kitą pusę — tuomet visi jį pamiršo. Pirma nuo senųjų draugų jis gaudavo šiokią-tokią pagelbą, bet dabar negauna jokios, nes visi draugai išblaškyti į visas puses.

Dėlei tulų priežasčių, kurios ne nuo mano noro priklausė, aš taipgi buvau pertraukęs su juomi ant tulo laiko susirašinėjimą, bet, pakrypus mano aplikybėms į kitą pusę, vėl pradėjau susirašinėti. Kaip jis gyvena ir kas jo širdyje dedasi, — nerašysiu, nes čia talpinu vieną ištisą jo laišką, kuris yra perėjęs per cenzurą ir ant kurio, kaip susirangęs žaltys, guli katorgos kalėjimo cenzuros antspauda:

«Visų pirmiausia siunčiu tau labas dienas ir veliju iš visos širdies kuo-geriausios kloties. Pranešu tau, kad nuo tavęs 12 rb. 63 kap. gavau, už ką esu labai dėkingas, bet aš rupinuosi, kad tau yra sunku siuntinėti man pašalpą, nes tu pats sunkiai turi uždirbti sau skatiką, o antra, juk aš jokiu budu n e g a l ė s i u tau atitarnauti už užtai, nes mano likimas to n e d a l e i d ž i a. Todėl meldžiu tavęs neskriausti save ir neapsunkinti savo gyvenimą. Meldžiu rašinėti man kuo-tankiausia, už ką busiu labai dėkingas. Aš gi tau tankiai rašyti negaliu, nes mums, katorginiams, yra pavelyta tik vieną sykį į mėnesį parašyti ar laišką ar atvirutę, per tai aš ir rašau tau taip retai. Metinėse šventėse, trissyk į metus, galima parašyti pasveikinimas apart paskirtos normos. O jeigu prisieina svarbus reikalas, tai reikalinga išgauti nuo viršininkų tam tikras daleidimas, nurodant reikalo priežastis. Nuo kitų galima gauti, jeigu priežastis pasirodo jiems svarbi ir neturinti nieko bendro su visuomeniškais reikalais.

«Naujienų pas mane nėra. Aš tau nusiunčiau dvi savaitės atgal atvirutę; po jos gavimo meldžiu tuojaus atsakyti. Tu rašai, jog girdėjai, kad aš sirgau. Tiesa, aš buvau visai be vilties ir maniau, kad jau greitai užsibaigs mano kankinimai, bet dabartiniuoju laiku truputį pasveikau ir da laikausi; o gal tik dėlto, kad dabar pas mus oras labai geras.

«Laikas bėga labai greitai. Ir štai jau praėjo 5 mętai ir 5 mėnesiai, kaip aš surakintas ir atskirtas nuo pasaulio. Tie, kurie sykiu su manim nuteisti ant trumpesnio laiko, jau katorgą atbuvo ir išvažiavo Sibiran ir net tie, kurie vėliaus suareštuoti ir nuteisti, taipgi baigia savo bausmę; bet man savo bausmės laikas sunku užbaigti, nes, jeigu da bus ir sumažinimas bausmės, tat ir tai reikia išbuti 4 metai ir 10 mėnesių, skaitant nuo šios dienos. Todėl aš mažai tikiu, kad galėsiu išvysti liuosybę, nes sveikata vis eina žemyn, o laikas da gana ilgas. Tiesa, nors tas, kas pragyventa, nėra taip baisiu, bet, kas da reikia gyventi, — rodosi labai baisiu.

«Užsiimu aš mažai, po truputį skaitau knygas. Šiam sykiui baigiu laišką, o kitą syk pasistengsiu daugiau.

Su pagarba A. A. D.»

Ir taip skamba liudni žodžiai mųsų buvusiojo kovotojo už laisvę, kuris dabar pats nelaisvėj ir užmirštas draugų. Jis nesiskundžia, kad jį užmiršo draugai, nesiskundžia, kad jo nešelpia, — bet skundžiasi tik ant savo likimo, kad už tą mažą pašalpėlę jis da negalės atitarnauti, todėl prašo nesiuntinėt jam pašalpos. Tas jo išsireiškimas stačiai perveria širdį, nes tai skaudus išsireiškimas! Argi jis nėra atitarnavęs mums už tai? Apie tai nekalbėsiu, lai pasvarsto pats skaitytojas. Aš gi čia noriu tik atkreipti draugų atidą, kad jam, kaipo ligos apimtam, reikalinga medžiagiška parama. Aš iš savo ypatiško kišeniaus negaliu pilnai sušelpti. Gal atsiras draugų, kurie nors retkarčiais sumes po keliatą centų tam draugui. Sušelpus jį medžiagiškai, gal da jo sveikata sustiprėtų, o antra, daugiau jis turėtų energijos, nes matytų, kad da jo draugai neužmiršta. Aukos galima siųsti per mane.

V.Paukštys,

242 Broadway, So.Boston, Mass.

Prie drg. V. Paukščio laiško norėčiau pridurti, jog pažinojau drg. A.D. 1906 m. Liepojuje. Tasai draugas buvo užsipelnęs dėl savęs didžiausią sympatiją visų susipratusių Liepojaus darbininkų. Pakliuvus jam kalėjiman, juom buvo rupintasi, kadangi tuomet gyvavo raudonasis kryžius. Bet dabar, kada gyvenimas išsklaidė jo pažįstamus ir draugus į visas puses, kuomet susinešimai nutruko, drg. A.D., kaip ir daugelis kalinių, likosi vienui vienas. Ar taip ir turėtų liktis?...

L.Pruseika.

*) Pilną pavardę apleidžiu, nes gali užkenkti rašymui laiškų pažįstamiems.

Truksta moksliškų raštų.

N27 *Kovos* P.Kovas praneša, jog esąs pasiryžęs išversti lietuvių kalbon dvi stambi knygi, kuriose gvildenama mųsų mokslo pamatai. Vieną iš jų parašęs K. Kautskis, kitą G.Plechanovas.

Norėčiau buti vienu iš pirmųjų, kurie paremtų P.Kovo pasiryžimą. Išties, visi veiklesni mųsų draugai jau seniai pasigenda gilesnių raštų, nevien agitacijinių brošiurų. Mųsų tarpe yra ganėtinai žmonių, kurie įgijo supratimą apie socijalistišką judėjimą iš mųsų agitacijinių brošiurų. Tie draugai, lavindami daugiau lavinties, visuomet pasigenda «didesnių» knygų. Ir męs ligšiol veik nieko nepadarėme, kad pagaminus jiems atsakančio dvasiško maisto. Aš visiškai nenoriu su paniekinimu atsiliepti apie agitacijinę literaturą. Bet turime męs nors kartą suprasti, kad tos literaturos nepakanka.

Važinėdamas su prakalbomis dažnai vežuosi literaturos. Ir teko pastebėti, kad žmonės žiuri ne į knygos turinį, bet jos antgalvį. Gražiai skambantis antgalvis — ir tavoras puikus! Taip daro didžiuma nevien tik pašaliečių žmonių, bet ir susipratusių draugų. Seniai jau butų metas pažiurėti į knygą rimtesnėms akimis.

Mųsų ponai Širvydai ir jų dvasiška familija mėgsta pajuokti mųsų «cicilizmą» ir nurodo mums į Marxą, Bebelį, Kautskį. Ot, tai vyrai, tai socijalistai, — sako tie ponai, — o jųs tik «cicilikučiai». Išvertus aniedvi P.Kovo paminėtas knygas męs galėtume jiems pasakyti: jeigu nemokate vokiškai ar angliškai, pasiskaitykite lietuviškai, kad Marxo socijalizmas nieko bendro neturi su sušvinkusiomis filosofijomis. Žinoma, męs juos nepamokinsime, bet vieną-kitą žmogų iš jų abazo atitrauksime. Štai dėlko męs butinai turime pasveikinti P.Kovo sumanymą.

Mųsų Literatiškas Komitetas ir bendrovė «Darbas», veikiausia, nepraleis šio dalyko tylomis.

L.Pruseika.

Aplinkraštis į Lietuvius Daktarus.

Gerbiamiejie daktarai!

Chicagos lietuviai daktarai skaitliuje septynių sumanė susirišti tam tikron profesijonalinėn daktarų draugijon.

Šiandien kasdieniniame gyvenime kįla vis daugiau ir daugiau opių visuomeniškos svarbos reikalų, kuriuose noroms-nenoroms lietuviams daktarams prisieina lošti ypatingai žymią rolę ir nuo kurių šalintis jokiu budu negalima taip iš visuomeniškos gerovės, kaip ir iš locnos daktarų gerovės atžvilgio.

Šis laiškelis dėlei suprantamų priežasčių negali išdėstyti plačiai tikslo ir tų pasekmių, kokias galima butų, mųsų nuomone, atsiekti per šį profesijonalinį lietuvių daktarų ryšį.

Todėl manydami, kad šis viskas gali plačiau ir aiškiau susiformuluoti, tik visiems pradėjus reikalą gvildenti, čia pasiganėdinsim pastatymu tik svarbiausių klausimų, ir geistume turėti Jųsų aplamą apie tai nuomonę. Taigi

1. Ar jųs pritariate sumanymui susiorganizuoti lietuviams daktarams į tam tikrą profesijonalę draugiją?

2. Ar Jųs pritariate «kampanijai», kokią ši draugija mano pradėti vesti praplatinimui visuomenės tarpe sveiko supratimo apie hygiėna, — plačioj to žodžio prasmėj?

3. Ar Tamsta norėttumėt tapti šios draugijos nariu?

Mėnesiniu mokesčių, manome, neturėsime, nors ateityje gal ir pasirodyti reikalas, visiems nariams pripažinus, turėti šiokį ar kitokį vienkartinį assesmentą.

Išreiškimas Jųsų nuomonės netik čia pastatytuose klausimuose, bet ir bent kame kitame, kas tik galėtų šį sumanymą palytėt, bus mums labai geistinas ir atidžiai mųsų svarstomas.

Vardu «Liet. Dak. D-jos Am.»

Dr. A.K.Rutkauskas, Pirm.

Adresas susinešimams:

Dr. A.K.Rutkauskas,

2338 So. Leavitt st., Chicago, Ill.

Redakcijos atsakymai.

Leonui Gavrilavičiui, 162 kuopos įgaliotiniui. Pagal mųsų konstituciją turi pasirašyt du trečdaliai kuopos narių po kokio draugo apkaltinimu, siunčiamu organan. Pertai negalim dėt apkaltinimo, po kuriuo tik Tamsta vienas tepasirašai.

V. Vosiliui. Paprastai nededame korespondencijų apie nieku nepažymias prakalbas, kurias sako kitataučiai, kad ir socijalistai. Nedėsim ir Tamstos pranešimo.

Nauji Raštai.

V.Korolenko. Makaro Sapnas, apysaka, autorizuotas vertimas. Chicago, Ill., *Lietuvos* spauda ir lėšomis, 1912. Psl. 46.

Liaudies Dainos, tinkamos deklamacijoms. *Laisvės* spaustuvėje, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass., 1912. Psl. 48, kaina 15c.

Tikri Juokai lietuvių pasilinksminimui. Parašė Jonas Viskas. Kaina 50c., psl. 208. Chicago, Ill. Lėsomis ir spauda *Lietuvos*, 3252 So. Halsted st., 1912.

Nuosavybė ir Darbas. Sulietuvino A.J.Karalius. Kaina 5c., psl. 18. Spauda *Lietuvių Žurnalo*, 1607 N. Ashland Ave., Chicago, Ill. 1912.

Sveikatingumas Chinijoj.

Dr. W.W.Peter, medikališkas misijonierius, aprašo didžiai blogas hygiėnos (sveikatingumo) sąlygas Chinijos miestuose. Jis apvažiavo 200 miestų, kuriuose gyvena 20,000,000 žmonių, ir nei viename mieste nebuvo nei vienos dudos nubėgimui srutų ir išmatų. Miestuose namai labai sugrusti viens prie kito. Jokių kiemų (jardų) nėra. Nėra nei parkų nei pliacių pažaisti vaikams. Pamatyt mieste medį — tai naujiena. Gatvės labai siauros. 10 pėdų pločio gatvė tai jau laikoma už bulvarą.

Chinijoj nėra ligonbučių; ten nežinoma budai sustabdymui užsikrečiamų ligų. Jeigu nerokuot nedidelio skaitliaus medikališkų misijonierių ir daktarų, išėjusių Europos ir Amerikos universitetus, tai Chinijoj visai nėra daktarų šiandieninėj to žodžio prasmėj.

Vėliausios žinios.

BUSIĄS VISUOTINAS STRAIKAS.

Bruxelle, Belgija. Sušaukta specijališka Scc. partijos konvencija, idant apkalbėt, kaip priverst valdžią, kad duotų moterims lygias balsavimo teises. Nutarta organizuot visuotiną straiką, kuris turės įvykti spalio mėnesyj, jeigu valdžia neduos moterims balsavimo. Konvencijoj dalyvavo 1,600 socijalistų.

ITALAI NUŽUDĖ ŠIMTUS.

Italai išmušė kelis šimtus turkų ir arabų, užimdami miestelį Musratah. Italų žuvo 9.

ATMINĖ DARBININKUS.

Maskva. M. Hinkelis, pramonininkas, paliko $200,000 išdalinimui darbininkams, pas jį dirbusiems po nemažiau kaip penkerius metus; $50,0(0 kitiems darbininkams ir 50,000 mielaširdingiems darbams. Tai visas jo turtas. Hinkelis giminių nepaliko.

TURKIJOS MINISTERIO REZIGNAVIMAS.

Konstantinopolius. Chefket Paša pasitraukė nuo karės ministerio urėdo, sako, dėlto, kad kariumenė pasirodo nelabai prielanki valdžiai.

Chefket — tai pasekmingas pastarosios Turkų revoliucijos vadas.

DARBININKŲ LIGOS APDRAUDA ANGLIJOJ.

Londonas. Lloydo-George'o sutaisyta darbininkams ligos apdrauda (insurance) įėjo į veikmę 15 liepos. Apdraudos fondas šiaip pasidaro: darbdavys moka po 14 c. į savaitę už kiekvieną savo darbininką, bet 8 c. į savaitę atmuša nuo darbininko užmokesties. Valstija duoda po 4 c. nuo kiekvienos 18-kos centų, sumokėtų darbdavių ir darbininkų.

UŽMUŠTI 4 STRAIKLAUŽIAI.

Baltimore, Md. Straikuoja 2,700 Silvermano siuvyklų kriaučių, prosytojų ir tt. Užmušta 4 ir sužeista 20 straiklaužių, susirėmusių su straikieriais. Straikeriai tik 4 sužeisti. Sustraikavo dėlto, kad numušė darbininkams po 2 c. į valandą ir pablogino kitokias darbo išlygas ir išvarė tris susipratusius darbininkus, kurie agitavo prie straiko. Silvermano darbininkai buvo labai spaudžiami.

Maika Luobikis.

BRAVO LIETUVIAI.

Philadelphijos Devlin plieno liejyklos darbininkai lietuviai liejikai ir maulių (modelių) dirbėjai sustraikavo, reikalaudami nekurių reformų ir po trijų dienų straiko tapo išpildyti jų reikalavimai. Straikavo 15 vyrų. O kiti liejikai, kurie atsisakė straikuot — dirba aut senų išlygų ir keikia patįs save.

Mat, ir be unijos straikus galima laimėt. Vyriškai!...

Proporcijonališkos mokestįs.

137	kuopa Kensington-	$4.50
95	„ Ashley, Pa. (visi)-	$6.00
133	„ Norwood-	$7.00
145	„ Wallingford-	$5.00
129	„ Bridgewater-	$5.00
131	„ So. Omaha (visi)-	$13.00
4	„ Chicago-	$3.00
22	„ „	$13.00
155	„ Beloit-	$3.00
45	„ Passaic-	$6.00
65	„ Paterson-	$10.00.
J. Preikšas	(pavienis)-	$1.00
A. P. Šukis	(pavienis)-	$1.00.

SĄJUNGOS REIKALAI.

LSS. Sekretoriaus pranešimai.

161) Iš priežasties tulų neaiškumų, P. K-tui tapo sugrąžinta jo Tarimas N 29 su paaiškinimu, kodėl taip padaryta.

162) Pridavus drg. J. K. Giliui dvi skundo kopijas ant drg. P. Sakatausko (sulyg P. K-to Tar. N 26, «Kovos» N 22), dalykas pasiųsta apkaltintam su pareikalavimu, kad jis duotų tuojaus savo pasiaiškinimą.

163) Drg. J. D. Taunio atsakymo kopija ant užmetimų, daromų 114 kuopos, pasiųsta 114 kuopai.

164) Atsinaujino LSS. 86 kp. iš 13 narių, Stoughton, Mass.

165) Atsinaujino LSS. 49 kp. iš 7 narių, Hartford, Conn.

166) VII Rajono įnešimas, kad «Kovos» Adm. užlaikytų privatiškų laikraščių agenturą ir kad tas butų garsinama «Kovoj», pasiųsta V. K-tui.

167) VII Rajono įnešimas, kad «Kovoj» butų talpinama sutrumpinti P. K-to tarimai ir kad P. K-to nariai išsireikštų tik po vieną kartą tame pačiame klausime, pasiųsta V. K-tui.

168) VII Rajono įnešimas, kad kuo-greičiausia butų užvesta vienodos finansų knygos S-gai ir kuopoms, pasiųsta tam tikslui VI-to S-gos Susivažiavimo išrinktai Komisijai.

169) Naujai Charterio Komisijai (V. K-to Ref. N 9) pranešta, kad ji pradėtų pildyti savo pareigas.

170) P. K-tui prnešta, ką jis turi veikti sulyg L. K-to Tar. *N II ir konstitucijos Str. VI*, §3, raidės d.

171) Ant drg. P. Kovo užklausimo, ką veikia L. K-tas *su jo vertimais «Soc. Revoliucija»*, paaiškinta, jog dalykas jau paimtas į atidą (L. K-to Tarimas N II).

8, VII, 12. Sek. *J. Stasiulevičius.*

Dėlei V. K-to Referendum N 1.

N 10 «Kovos» aš pasakiau, kad V. K-to Referendum N 1 neišlaiko kritikos. «Kovos» N 23 drg. Liutkų Kazys klausia: «Kokią kritiką jis išlaiko?!: Aš tuluose klausimuose visokiai kritikai po biskį galiu atsilaikyti, bet V. K-to Ref. N 1, atkartoju, jokios kritikos neišlaiko.

Kadangi dalykas eis LSS. referendumui, tai noroms-nenoroms turiu žodį tarti, kad sąjungiečiai bandytų svarstyti dalyką laiku, nes paskui, kaip kad dabar yra, «tarkuotis» nelabai ant sveikatos netik S-gos Sekretoriui, bet ir S-gai.

«1) Visi V. K-to įnešimai turi but apskelbti organe ir bėgyje 30 dienų gali juos V. K-to nariai paremti»...

«3) Parėmus įnešimą, turi but įnešimas leidžiamas viešai kritikai per 40 dienų. **Įnešimą gali kritikuoti tik V. K-to nariai»** (mano pabraukta).

Na, drauge Liutkų Kazy, dabar pasižiurėk:

Da įnešimas nebuvo V. K-to rankose, o jau praėjo 70 dienų, arba 70: 30=2⅓ mėnesio! Jei da pridėsiu 6 dienas nubalsavimui, 1 dieną sutvarkymui įnešimo pas V. K-to Sekretorių, 3 dienas prisiuntimui S-gos Sekretoriui, 6 dienas (kartais mažiau, kartais daugiau) patalpinimui organe, tai 30, 40, 6, 1, 2, 6 yra 86 arba $2^{13}/_{15}$ mėnesio. Reiškia, 14-15 V. K-to narių vieną įnešimą, kartais gana svarbų, spėja nubalsuoti į tris tik be 4-5 dienų mėnesius. Ar tai ne «ėjimas prie tobulumo», drg. Liutkų Kazy? Tik prie to įnešimo reikia da pridėti «priedą», arba... «taisykles», kurių prisilaiko mųsų L. K-tas. Jis (viso 3 nariai) kartais visai nebalsuoja ant įnešimo, o jei ir balsuoja, tai «pasekmės» pasirodo už 3-4 mėnesių — taigi kiekvienam nariui po mėnesį. Jeigu ir V. K-tas tokias «taisykles» priimtų, tai butų puikiau: įnešėjui apie jo įnešimą neprivalėtų galva skaudėt per 14-15 mėnesių. O kiek per tą laiką visokių «kritikų» prisirašytų, kiek «nuomonių išsireikštų», ir vis (ugi kaip!) — per «Kovą»!

Sulyg V. K-to ir drg. L. Kazio, tai «Kova» ir yra vien komitetams pasibovyti. Tuo tarpu gi aš manau, kad «Kova» yra dvasiškas penas lietuvių darbininkų. Mųs komitetai ir taip jau, logiškai sprendžiant, perdaug pasivelina brangios vietos «Kovoj». Bet drg. Liutkų Kazys vistiek sakys, kad V. K. «eina prie tobulumo», nes V. K-tas (žinokit, kad tik V. K.) gali «Kovoj» išsikritikuoti savo įnešimus. Bet jei V. K-tas nepajiegia logiškai spręsti ant popieros tarp savęs, tai iš kur jis tą logiką ims, spręsdamas viešai «Kovoj»? «Taisyklėse» pasakyta, kad tik V. K-to nariai tegalės kritikuoti V. K-to įnešimus. Vadinas, svetimų nuomonių neprisileidžia. Tas reiškia, kad taip-pat spręs, kaip sprendė, tik ką per «Kovą» gerai pasikritikuos. Sulyg manęs, tai V. K-tas iki šiolei gerai mokėjo spręsti S-gos reikalus, su tulais išėmimais, kas atsitaiko byle kam, net pačiam S-gos referendumui: šmakšt ir padaro klaidą. Bet tas nedaro klaidos, kas nieko neveikia.

Galop da vienas dalykas. Sakykim, atsirado gana svarbus dalykas, reikalaujantis skubino aptarimo, į kokias dvi savaites. O kaip su V. K-tu? Jis, sulyg naujų «taisyklių», nutaria už 3 mėnesių! Panaši logika pakaria žmogų, o už 2½ mėnesio išneša nusprendimą, kad jis yra liuosas. Bet tas gali buti tik kapitalistiškuose teismuose, o ne mųs V. K-te.

Argi tokios «taisyklės» išlaiko kokią kritiką?

Kad dabartinės V. K-to veikimo taisyklės nėra tobulos, tai tiesa. Bet kad naujosios yra visai netikusios, tai taipgi tiesa. Ir manau, kad draugai sąjungiečiai, kaipo tokias «taisykles», referendumu atmes.

Neturėdamas daug laiko galvoti, savo nuomonės negaliu pasakyti, kokių V. K-tas veikimo taisyklių turėtų prisilaikyti. Bet atmenu gerai, kad da man buvant V. K-to Sekr., V. K-tas tokių taisyklių prisilaikydavo: Išsiuntinėjus V. K-to nariams įnešimo kopijas, V. K. nariai iškart **nebalsuoja**, bet tik išreiškia savo nuomones — kritikuoja, taiso, daro amendmentus prie įnešimo, ir tada jau sugrąžina V. K-to Sekretoriui. Paskui tas nuomones trumpoj formoj Sekretorius surašo ir, padaręs reikalingas kopijas, išsiuntinėja V. K-to nariams galutinam nubalsavimui. Matydami vieni kitų nuomones, V. K-to nariai gali taip gerai spręsti (jei ne geriau), kaip kad ir per «Kovą» išsibarę. Tiesa, tokios taisyklės truputį padaugina darbo V. K-to Sekretoriui, vienok jos (taisyklės) daleidžia netik kad greitu laiku byle ką apspręsti, bet ir logiškai apspręsti. Ar ne?

J. Stasiulevičius.

Patarimas reikale Socialist Party.

Kaip žinome, LSS. jau nutarė prisidėti prie Socialist Party. Bet kadangi prisidėti ant tokių sąlygų, ant kokių S-ga norėjo, negalima, tai męs patariame, kad LSS. atmestų savo pirmesnį nutarimą ir nutartų prisidėti ant tokių sąlygų, kokias paskutinė Socialist Party'jos konvencija priėmė. Patariame tą padaryti, kaip galima greičiau. Prie Socialist Party ankščiau ar vėliau turėsime prisidėti, tai geriau, kad greičiau.

Soc. Party'jos naujųjų sąlygų neminėsime čion, nes jos jau pirmiaus patilpo «Kovoje».

LSS. Komisija vedimui Tarybų Prisidėjime prie Soc. P.:

AC. Herman-Purvis
MM. Račiutė-Herman
FJ. Bagočius.

AR TIK NE LIGA?

Nors nesinorėtų kišties į tuščią polemiką, vienok sąžinė nepavelija ir tylėti. Nekurie mųsų nariai taip užsinorėjo išgauti nuo kiekvieno Sąjungos nario išpažinties blanką, kad, rodosi, net pradėjo ta liga sirgti. Štai «Kovos» N 25 vėl 52 kuopa įneša referendumui principų deklaracijos blanką, kuri da baisiau skamba, negu pirmoji, nes toje naujoje blankoje jau dusyk pasakyta, kad tie, kurie neišpildys blankos, bus išbraukti iš Sąjungos. Nekritikuosiu čia tos blankos, ją iškritikavo ir nurodė jos blogas puses drg. J. Baltrušaitis, ir aš pilnai sutinku su jo nuomonėmis. Kas link atsakymo drg. Herman-Purvio ant Baltrušaičio kritikos, visai nekalbėsiu, nes iš to vistiek nieko neišeina, apart užėmimo organe kelių špaltų.

Aš čia noriu nurodyti tik ligą tų draugų, kurie sako: «Męs butinai turime turėti nuo kiekvieno mųsų nario apreiškimą principų, kuriuos S-ga išpažįsta. Priešingai, tai tarpe mųsų niekad nepasibaigs buvainė tokiems, kurie vieną dieną yra socijalistais, kitą nacijonalistais, trečią klerikalais ir tt.»

Aš dabar klausiu tų draugų, kurie taip sako, ką jie darys su tais, kurie permainys savo pažiuras, išpildę tas blankas? Ar tik neišplaks juos rykštėmis? Tas labai butų gerai, bet to nedaleis šalies įstatymai. Tuomet kas palieka su jais padaryti? Turbut, apskelbti jų priesaiką, kad jie išmainė savo pažiuras? Bet tas galima padaryti ir be deklaracijos blankų. Juk męs tokius visuomet skelbiam. Ką gi męs butume daugiau galėję padaryti su pp. Širvydu, Jurgelioniu ir t. p. elementais, kad jie butų pasirašę ant mųsų principų deklaracijos, o paskui išmainę pažiuras? Absoliutiškai nieko! Pagaliaus, jeigu įstos į mųsų Sąjungą kokis-nors provokatorius ir pasirašys ant blankos, tai, manot, kad jis tuojaus permainys savo pažiuras ir paliks ištikimu socijalistu? Anaiptol, to nebus! Tai kokią gi rolę suloš tos blankos? Jos suloš tokią rolę, kokią lošia kunigų bauginimas pekla ir velniais už išsižadėjimą savo tikėjimo arba motinų pasaka vaikams: «Cit, ateis baubė ir paims». Męs iš šių pasakų juokiamės, bet patįs da kvailesnes rengiame, tokias iš kurių gali juoktis net Lietuvos piemeniukas.

Dabar gal nekurie paklaus manęs, kodėl aš priešingas toms blankoms? Aš ne visoms blankoms priešingas, bet tik tiems punktams, kuriuos išbraukė V. K-tas. Męs matom, kad tos blankos nepagerins Sąjungos narių nei su nago juodimu, o blėdį gali atnešti gana didelę, nes ant mųsų, išeivių, galvų kabo visokie Rootų įnešimai, visokie persekiojimai ir t. p. Pagalios, daugelis mųsų draugų turi artimus ryšius su Rusijos partijomis ir kiekvienas daug geriau žino, kaip save apsaugot nuo pavojaus. Tie, kurie nėra dirbę nelegališkose organizacijose, apie tokį pavojų neturi nei supratimo, ir jie mano, kad jokio pavojaus nėra čia gyvenant.

Tiesa, drg. Herman-Purvis, atsakydamas ant Baltrušaičio kritikos, pasakė, kad P. K-tas bus kompetentiškas užlaikyti tas blankas konspiracijoj. Šis išsitarimas toks nepamatuotas, kad gėda butų ir kritikuoti! Drg. H.-P. užtvirtina kompetentiškumą ne tik savo, bet ir kitų P. K-to narių, netik dabartinių, bet ir busiančių, kurių da visai nežino, nes jie da nėra išrinkti, o kuomet išrinks, tai jiems bus perduotas archivas su blankomis! Juk kopijos blankų turi pasilikt ir kuopų archivuose. Reiškia, drg. H.-P. užtikrina netik už busiančius P. K-to narius, bet ir už visus kuopų komitetus ir ne tik už kuopų komitetus, bet už visus kuopų narius, nes tankiai kuopų archivai yra prieinami visiems kuopos nariams. Na, ar galima surasti toks kitas geraširdis? Argi jis neatmintų, kad provokatorius Azefas buvo vadovu revoliucijonierių Centro Komiteto net kelis metus, o Žutčenko Maskvos revoliucijonierių P. Komiteto nariu? O juk ten daug aštresnė discipliua kompetentiškume! Reiškia, niekados negalima tvirtinti taip, kaip tvirtino savo straipsnyj drg. H.-Purvis.

Man tas nesvarbu, kad aš busiu išbrauktas iš Sąjungos, nes aš da skaitausi ir kitose partijose nariu, bet man svarbu tas, kad, įvedus gyveniman panašias blankas, kils Sąjungoje trukšmas, ir daugelis draugų bus prašalinta iš Sąjungos, nes tie, kurie turi šiokius-tokius ryšius su Rusijos partijomis, nepildys tų blankų.

Aš da nieko nesakyčiau, kad tas butų reikalaujama nuo narių, naujai įstojančių į Sąjungą, nors ir tas jokios vertės neturi, bet kuomet jau reikalaujama nuo tokių, kurie prigulėjo prie partijų da neužgimus Amerikoj Sąjungai, tai stačiai keista!

Da kas reikia pastebėti, kad 52 kuopa rašė įnešimą referendumui pagal sufliorį. Bet, matyt, sufloris visai nepraktiškas: reikėjo suflioruoti nuo tolimesnės distancijos (atstumo), tuomet gal ir geriau butų išėję.

V. Paukštys.

PROTESTAS.

LSS. 60 kuopa (So. Bostone) savo susirinkinme 28 d. birželio vienbalsiai nutarė protestuoti prieš 52 kuopos sumanymą kelti iš naujo klausimą apie statistikos blankas, kuris jau buvo kartą išrištas.

Panašus 52 kuopos atkaklumas neišlaiko jokios kritikos ir neranda jokio pritarimo tarpe sąjungiečių. Mųsų kuopa pilnai sutinka su V. K-to taktika, kuomet jis nusileido prieš daugelio kuopų valią ir paliko ant liuoso noro kiekvienam Sąjungos nariui išpildyti visą statistikos blanką ar tik jos dalį. To reikalauja paprasčiausia socijalistiška dora, iš to pelno mųsų Sąjungos vienybė, o mųsų principai nuo to neikiek nenukenčia. Tą suprato V. K-tas, bet atkakliai nenori suprasti New Yorko kuopa. Prieš tokį kuopos elgimąi męs smarkiai protestuojame, kadangi ta kuopa nori padalinti sąjungiečius į «ištikimus» ir «neištikimus». Panašus atkaklumas gręsia Sąjungos vienybei — kas yra virš viso ko!

LSS. 60 kuopos Komitetas.

Apie Herman-Purvio Ištikimybę.

V. K-to V-ame tarime išreiškiau abejojimą apie drg. Herman-Purvio ištikimybę. Drg. Gilius išvadino mane melagium, norinčiu sukelt Sąjungoj skandalą, įtariančiu neištikimybėj gerus LSS. veikėjus.

Bet štai kas ypatingai mane verčia abejoti apie Herman-Purvį:

Centro komitetų susivažiavimas aiškiai nutarė, kad Purvis turi pasirupint gaut paliudijimą iš Europos iš tos partijos, kurioje jis veikė. Bet ir po šiai dienai da niekas nematė jokios partijos iš Europos jokio paliudijimo apie Purvį. O gal jis ir negali gaut jokio paliudijimo?

St. Pauža.

Drg. Pauža sako: «C. K-tų susivažiavime aiškiai nutarta, kad Purvis turi pasirupinti gaut paliudijimą iš Europos ir tt.». C. K-tų konferenc. protokole gi skamba: «Bet dėlei užstojimo tokiems leidžiamiems paskalams kelio A. Purvis apsiėmė pristatyti ir tt.» («Kovos» N 41, 1910 m.). Pauža kalba, kad nutarė, o protokole pasakyta, kad aš pats apsiėmiau. Pauža sako, niekas nematė to paliudijimo. Bet gi reikėtų jam žinoti, kad niekas neturi reikalo jo pristatyti ir pagalios tai nei mano nei kito kokio draugo pareiga rodinėti savo dokumentus byle kam.

Drg. St. Pauža ištikrųjų tik bando S-je nesusipratimus kelti, nes jei jis turėjo nuožvalgavimą, tai galėjo tą pasakyti tuomet, kaip balsavo V. K-to referendume.

A. G. Herman-Purvis.

Nuo Redakcijos. Davėme progą drg. Herman-Purviui čia-pat antsyk pasiaiškint, idant šiuom ant vietos užbaigti pasikalbėjimus tame dalyke tarp draugų St. P. ir H.-P.

Rajonu reikaluose.

LSS. II-ro Rajono reikaluose.

Malonųs Draugai ir Draugės:

II Rajonas gyvuoja jau nuo keliato metų. Per tą laiką atsibuvo XI-ka konferencijų, bet rajone lig š. m., galima sakyt, nebuvo gerų taisyklių, kurių turėtų prisilaikyt viršininkai. Šįmet nekurios šiek-tiek patobulinta, bet da toli gražu nuo to, kaip turėtų buti. Už tai, žinoma, gali but kalti buvusiejie viršininkai ir konferencijos, kad nenurodė rajonui tinkamų taisyklių arba nesistengė jas įvest.

Stengsiuos nurodyt nekuriuos trukumus, taip kad draugai matytų ir apsvarstytų.

Žinoma visiems, kad šiame surėdyme viskas remiasi ant pinigų. Jokia įstaiga ar draugystė, taigi ir rajonas, be jų negali gyvuoti. Mųsų rajonas turi keliatą dolerių skolos. Reikėtų kas-nors daugiau veikti prieš šalies valdžios rinkimus, o tuščiomis rankomis negalima.

Žiurint į tą viską ir norint gerint rajono stovį, įnešu II-ro Rajono referendumui:

1. Kad nuo 1 liepos š. m. kiekvienas draugas per savo kuopą mokėtų į rajono iždą po 2 c. į mėnesį arba po 6 c. kas 3 mėnesiai.

2. Kuopa tuos pinigus nuo savo narių moka iš savo iždo arba gali uždėt ekstra mokesčius; tą palikt kuopų autonomijai. Sveikam ir dirbančiam draugui 1 c į dvi savaites— tai nieko nereiškia. Todėl, manau, kuopos nuo to neatsisakys. Taip mokant, per metus į rajono iždą įplauktų apie $31.20.

Jeigu bent viena II Rajono kuopa šį įnešimą parems bėgyje 2 mėnesių, tai jis eis per rajono referendumą.

Nekurie draugai nepasiganėdino, kad rajono viršininkų rinkimų blankos nėra daroma ir siunčiama kuopoms. Tas ir man išrodo negerai, bet kad taip darė ir mano pirmtakunas drg. F. Laurynaitis, o tuo kuopos užsiganėdino, tai ir męs kitaip negalėjom daryt, nes vengėm, kad neišeitų, kaip su LSS. statistikos blankoms.

Sekančiuose rinkimuose padarysime blankas, jeigu tik kuopos to norės.

Naujai išrinktiejie II Rajono viršininkai, malonėkite tuojaus priduoti savo antrašus rajono sekretoriui, taip kad, reikalui esant, žinotume, kur tikrai kreipties. Jeigu kuriame urėde nebuvo jokių knygų, malonėkite jas užvesti.

LSS. II Rajono raštininkas
A J. Neris, 166 Spruce All.
Phillipsburg, N. J.

Pranešimas V Rajono draugams

LSS. V Rajono konferencija atsibus 4 rugpjučio š. m. Mahanoy City, Pa. Draugai ir kuopos malonės pasirupinti savo įnešimus ir atstovus prisiųsti į konferenciją. Delegatai, turi turėti kuopų išduotus mandatus.

Daug randasi svarbių reikalų, kuriuos turėsime apsvarstyti. Draugai nepamirškite savo priedermės.

Konferencija prasidės 12 val. J. Margelio svetainėj, 60 N. Main St., Mahanoy City, Pa.

V Raj. Org. J. Grudzinskas.

Aukos kankiniams.

Per drg. K. Vidiką nuo wilmerdingiečių (siųsta drg. M. A. Piontkos) 13 birželio priėmiau $9.00.

Per drg. A. Žymontą nuo LSS. 175 kuopos iš Rockdale, Ill., (siųsta drg. K. Vilko) 26 birželio priėmiau $1,50.

R. ir K. Š. K-to iždininkas
J. Ramanauskas.

Clix Cigarettes

Iš maišyto tabako įvairių tautų.

10 cigaretu už 5 centus.

Didžiausios vertės cigaretai. Tabakai parinkti išlavintų žmonių, kurie pažįsta kiekvieną lapą, kokios jis šalies.

Naudingi kuponai kiekvienoj dežutėj. Susidėk juos.

Už 10 kuponų gausi baksą Clix cigaretų dykai.

Parsiduoda visur.

5¢

LIGGETT & MYERS
TOBACCO CO.

Musu knygos.

1. *Politiškas minių straikas — 8c.* Čia skaitytojas už labai mažą kainą įgys teisingą ir akyvą aprašymą apie minių straikus, kurie šioj šalyj nuolat atsikartuoja.

2. *Kudikių vergija «laisvoje» Amerikoje — 5c.* Nors Amerikos šalis vadinama laisvės šalis, bet ta laisvė didžiai yra suvaržyta kapitalo. Čia puikiai aprašoma kudikių vergija.

3. *Kovotojų Giesmės — 15c.* Kiekvienas revoliucijonieriškos minties žmogus privalėtų turėti savo naminiame knygynėlyje šią gražią knygelę kurioj yra daug įspudingų ir labai gražių revoliucijonieriškų energiškų minčių.

4. *Pričkus Engels — 15c.* Tai mokslo draugas K. Markso, jiedu su K. Marksu sutverė neišgriaunamą socijalizmo teoriją; šioj knygelėj aprašoma apie jo gyvenimą ir darbus.

5. *Moters ir Politika — 15c.* Kai-kurie da ir dabar tvirtina, kad moterims neverta užsiimti politika, čia skaitytojas ras teisingus nurodymus apie moteris ir politiką.

6. *Kunigai, bedieviai ir socijaldemokratai — 10c.* Daugelis mano, kad tarpe kunigų, bedievių ir socijaldemokratų negali buti skirtumo veikiant viešai. Taigi čia yra aiškiai pabrėžta skirtumas tarpe kunigų, bedievių ir soc.demokr.

7. *Darbininkų priespauda ir jos priežastis — 10c.* Kodėl darbininkai išnaudojami, nevisiems da aišku; šioj knygelej surašyta svarbios priežastis vargų. Visi perskaitykit.

8. *Valstybė ir Socijalizmas — 10c.* Socijalizmo priešai mėgsta tvirtinti, kad socijalizmui įvykus valstybė bus betvarkėj. Perskaitę šią knygelę turėsite teisingą supratimą apie valstybę ir žingeidžių nurodymų link socijalizmo.

9. *Ateities surėdymas — 15c.* Žmonės suka sau galvas, kaip bus surėdyta ateityj ir nesuranda teisingo nurodymo, šioj knygelėj surašyta nurodymai link ateities surėdymo.

10. *Trimitas* (da spaudoje).

11. *Darbininko sveikata — 10c.* Darbininkui sveikata, tai didžiausias turtas, neturėsi sveikatos, neteksi darbo nė duonos — badausi. Čia suprantamai yra aprašyta kaip darbininkas gali išgelbėti savo sveikatą kad ir prie sunkiausių aplinkybių.

12. *Socijaldemokratų mokslo pamatai — 20 c.* Čia skaitytojas ras aiškiai ir suprantamai surašytus svarbius socijaldemokratų mokslo pamatus, taigi jauniems socijalistams da neapsipažinusiems su socijaldemokratų mokslo pamatais, butinai svarbu ir verta šią knygutę perskaityti.

13. *Prasikaltimai ir Prasikaltėliai — 10 c.* Dabartiniame, kapitalo surėdyme, daug žmonių yra kaltinama visai bereikalingai; ši knygutė parašyta žinomo advokato Darov,o, čia jis aiškiai pasako kas tie prasikaltimai ir prasikaltėliai. Tatai kiekvienas turėtų perskaityti.

Liet. Soc. Sąjungos visos šios paminėtos knygelės yra didžiai žingeidžios ir naudingos. Tat kiekvienas sąjungietis, o ypač naujai prisirašęs prie Sąjungos turėtų perskaityti jas visas ir kitus paragintl, tuom atliktų labai naudingą darbą. Apart šių knygų, «Kovos» Administracijoje galima gauti visas kitas knygas, kokios tik yra išleistos lietuvių kalboje. Sykiu su užsakymu siųskite ir pinigus; ant bargo knygų nesiunčiame. Adresuokite:

"KOVA"

1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa.

Prakalbos Philadelphijoj!

L. S. S. 1-ma kuopa surengia dideles prakalbas ir protestą prieš kėsinimąsi suvaržyti ateivystę Amerikon. Kalbės gorsųs kalėtojai iš svetur. Todėl atsilankykite kuo-daugiausia į **Lieuvlų Muzikališką Svetainę, kampas Tilton St. ir Allegheny Ave. 21 liepos, 3 val. po pietu.**

Visus užkviečia **Komitetas**

Iš Pittsburgo reik imt W. Park karas ir važiuot iki Bryan Hotel'iui, West Parko miestelyje už McKees Rock, Pa.

Įžangos tikietus galima gauti «Dilgelių» red., 2400 Fifth ave., A. Vileniškio pulrumyje 1313 Rebecca st., Allegheny. Taipgi Mc Kees Rocks'e pas J. Parčevskį ir M. Kiškio pulrumyje. Šių miestų gyventojai teiksis išanksto gaut tikietus nurodytose vietose. Iš toliau pribuvę pažįstami draugai gaus tikietus ant vietos. Kiekvienas vyriškis gali pribut su savo drauge—moteriške tuo pačiu tikietu. kviečia Komitetas. (67

Atidai LSS. 22 kp.

Chicago, Ill. mėnesiniai susirinkimai atsibuna pirmą nedėldienį kožno mėnesio, 9:30 ryte, Mikalajuno svetainėje, 2334 So. Leavitt st., kampas 23 pl. Sekantis susirinkimas pripuola 4 augusto, bet atsibus 3 august, 7:30 val. vakare toj pačioj svet. iš priežastles VIII rajono konferencijos, kuri atsibus 4 august. Malonėkit visi nariai atsilankyti, bus renkami delegatai į VIII rajono konferenciją.

Prot. Sekr. J. Jankauskas.

LSS. 81 kp. draugu atidai.

Pusmetinis susirinkimas bus 20 Liepos-July, Darbininkų Kliubo salėj, 1182 Milwaukee ave., prasidės 7:30 val. vakare. Malonėkite susirinkti visi, nes reikia nuspręsti daug svarbių dalykų ir išrinkti delegatus į busiančią VIII rajono konferenciją. Sekr. K. Šeštokas.

Atidai LSS. 50 kp.

Mėnesinis susirinkimas bus 21d. liepos, 2 val. po pietų po nr. 115 Charter ave., McKees Rocks, Pa. Malonėkit visi draugai kuoskaitlingiausiai atsilankyti, nes turim daug svarstymo.

Sekr. P. Samulionis.

Piknikas šaly Pittsburgo.

Parengtas L. Soc. Sąjungos III Rajono, bus nedėlioj, 21 d. liepos, Hafnagel'io farmoje (ten, kur buvo pernai). Prasidės 9 val. ryte.

Clix vieni iš Liggett ir Myers kompanijos, naujos rušies papirosai yru išdirbti atsakančiai su tikslu, kad duoti kiekvienam vyrui progą rukyti skanų papirosą, už pigią kainą—10 papirosų 5 centai. Clix papirosai yra padaryti iš rankiaus tabako visokių tautų. Tai yra rankius kuris visiems tinka.

KUPONAI: Kiekvienoj skrynutėj Clix papirosų yra kuponas. Tie kuponai turi vertę. Taupykit juos. Juos galima kiekvienoj vietinėj krautuvėj išmainyti ant gražiai papuošto «Satin» kaspino, arba kiekvienas turi vertę pusę cento ir galima išmainyti ant skrynutės tų pačių papirosų.

Lloid'o naujas laivas bus užvardintas "Columbus".

Naujas pasažierinis laivas, kurį dabar budavojama dėl North German Lloid kompanijos, bus užvardintas «Columbus», pagerbimui Amerikos atradėjo, Christopo Kolumbo. Laivas bus vartojamas tarnystei kompanijos tarp New Yorko, Londono, Paryžiaus ir Bremeno ir savo pirmą kelionę atliks 1914 metuose. Jis bus apie 37,000 tonų ir plauks greitumu 20 mylių į valandą.

Išrinkimas vardo «Kolumbus» yra tai gerumas kompanijos, kad duoti laivams vardus, pritinkančius Suvienytoms Valstijoms. [illegible]isis jos laivas buvo užvardintas «Jurgis Vašingtonas».

Šiuomi pranešame, jog jau išėjo iš spaudos LSS. išleidimas No. 12-as

SOCIJALDEMOKRATŲ MOKSLO PAMATAI

Parašė K.Kautsky. Iš vokiečių kalbos vertė P.Kovas. Pusl. 55, prekė 20c

Ši knygelė turėtų rastis kiekvienoj darbininko žmogaus grįtelėj, ir kiekvienas interesuojantis socijalizmo klausimu, privalo būtinai minėtą knygelę nusipirkt ir perskaityt, nes tik tokius raštus skaitydamas darbininkas žmogus, gali gaut supratimą apie socijalizmo mokslą ir pažinti dabartinę netikusią išnaudojimo tvarką.

Reikalaujanti minėtos knygelės prisiųskit «Kovos» Adm. 20c, o tuoj apturėsite. Agentam nuleidžiama nuošimčiai.

„KOVOS"·SPAUSTUVE

SPAUDINAME VISOKIUS SPAUDOS DARBUS: **plakatus, tikietus, programus, vizitines kortelės, konstitucijas, knygas, pavelkslus, atvirutes, laiškams popieras, čarterius ir t. t. įvairiose kalbose.**

"KOVOS" spaustuvė nuo Naujų Metų žymiai **pagerinta, spalvuotas darbas** tik ką neseniai **investas.** Visos mašinos varomos elektriška pajiega, todėl, darbus visuomet atliekame GREITAI, GRAŽIAI ir ATSAKANČIAI, UŽ LABAI PRIEINAMĄ PREKĘ ir visuomet į UŽSAKYTĄ LAIKĄ!!

"Kovos" Spaustuvė priima darbus ne tik nuo vietinių gyventojų, bet ir iš kitu miestu pačta ar expresu. Turintieji kokius spaudos darbus, ar šiaip kokius reikalus kreipkitės ypatiškai ar laišku sekančiu adresu:

KOVA 1815 East Moyamensing avenue, PHILADELPHIA, PA. TELEPHONE KEYSTONE MAIN, 2958.

Dovanai Knyga.

Kiekvienam prisiųsime **Dovanai** pirmą sąsiuvą naujo gražaus romano parašytą garsaus francuzų raštininko **Emile Zola "DARBAS".** Iš šito romano daugiau pasimokysi negu iš kelių moksliškų knygų. Jame aprašoma tikroji meilė, baisioji kova darbininkų su kapitalistais, parodomas visas darbininkų skurdas ir vargas už darbą, o turčių perteklumas iš tinginiavimo. Ant galo parodoma aiškiai ir užimančiai kaip patys darbininkai gali perkeisti savo gyvenimą į rojų, kaip paniekintas ir prakeiktas darbas lieka šventu. Prisiųsk **3c** persiuntimui, o męs prisiųsime vieuą sąsiuvą dovanai.

J. ILGAUDAS, 1613 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

«Kovos» agentai.

J. A. Tilindis
1115 Exchange ave., E.St.Lois, Ill.
A. Kalasky
Box 1306, Renton, Wash.
M. K. Žvingilas
R.F.D. Simsbur, Conn.
P. Glaveckas
873 Hollins st. Baltimore, Md.
J. Kalakauskas
121 Green st., Worcester, Mass.
J. J. Vaitkevičius
48 Walnut st., New Haven, Conn.
J. Bindokaitis
Henry st., Rochester, N. Y.
P. Šlekaitis
953 Wyoming ave., Pittston, Pa.
V. Patalavičius,
325 N. 2-nd st., Philadelpia, Pa.
A. Kiškunas
88 Charter vak ave., Hardford, Ct.
K. Demikis
41 New Empire st., Wilkes-Barre, Pa.
«Dilgėlės»
2400 5-th ave., Pittsburgh, Pa.
«Aušra»
3149 So. Halsted st., Chicago, Ill.
P. Kaušius
25 W Leonard st., Grand Rapids, Mich.
A. Mizara
242W. Broadway., So. Boston, Mass.
J. Ližaitis
P. O. Box 217, Larksvslle, Pa,
M. Šliakys
Scranton, Pa.
A. Žilinskas
Meriden, Bonn.
P. Šimkus
Columbia Box Lumb. Co. So. Bend, Wash.
F. J. Pobedinski
667 3-rd st., Milwaukee, Wis.
J. Stankus
85 Fremont st., Grand Rapids, Mich.
J. Žvingila
1711 E. Matheny ave., Springfield, Ill.
J. Bukantis,
77a Endicot st., Boston, Mass.
F. Stasiukelis
Box 1588, Fichburg, Mass.
A. J. Neris
166 Spruce all., Phillipsburg, N.J.
P. Vaitiekunas
827 W. 33 pl., Chicago, Ill.
W. J. Butwell
1331 So. 50-th ave., Cicero, Ill.
D. J. Klinga
49 Limerick st., Gardner, Mass.
A. Kubilius,
1214-17 st., So. Omaha, Neb.
J. P. Čepulis,
1070 Wyoming ave., Pittston, Pa.
J. Ilgaudas,
1613 So. Halsted st., Chicago, Ill.
J. Dementis
25 W. Leonard st., Grand Rapids, Mich.
M. Senkus
46 Knox st., Lewiston, Me.
J. Petrikis
1540 Ross ave., Scranton, Pa.
A. A. Reklaitis
234 Wayne st., Jersey City, N. J.
S. Karalius
342 Lenox st., Norwood, Mass.
K. Šeštokas
1671 Milwaukee ave., Chicago, Ill.
A. Vainorius
2220 Tustin st., Pittsburgh, Pa.
G. J. Guzevich
P. Box 155, Benld, Ill.
J. E. Vasaitis
86 30-th st., Detroit, Mich.
A. S Šmigelskis
95 Weyl st., Rochester, N. Y.
V. T. Jokymas
71 William st., Wallingford, Ct
K. J. Gelezele
44 Parkin st., Baltimore, Md.

Keliaujanti agentaai:
A. Grabauskis ir J. K. Berbylas.

VISU ŽINIAI.

Perkrausčiau savo bučernę ir grosernę į naują ir geresnę vietą, po num. 2230 Fifth av. kampas Bredy st. Kas norite nebrangiai pirkti gerą tavorą, ateikite pas mane, o busite užganėdinti. Su pagarba.

John Kazlauckas
2230 Fifth ave.,
Pittsburgh, Pa.

Telephone So. Boston 845 M

Dr. F. Matulaitis
495 Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Ofiso valandos:
Nuo 12-2 dieną ir nuo 7-9 vakare.
Nedėliomis iki 3 val. po pietų.

FARMAS PARDUODU.

Lietuvių Kollonija Michigan Valstijoje.

Kur turi pirkę 105 lietuviai farmas. Mason County turiu pardavimui gyvenamų farmų su triobomis ir sodnais. Žemė molis su smileliu ir juodžemis. Lake County turiu pardavimui daugybę neišdirbtos, geros žemės farmoms. Parduodu pigiai ir ant lengvo išmokėjimo. Adresuokit tuojaus gausit lietuvišką informacijos knygelę ir mapą DOVANAI.

ANTON KIEDIS,
Peacock, Lake County, Michigan.

Siunčiu pinigus į visas pasaulio dalis

ESU PO KAUCIJA.

Jei Jums, skaltytojai, patinka "Kova" su mano raštais ir mano rėdaguojamos "Dilgėlės", tai patiks ir šis teisingas mano patarnavimas pinigų siuntime. O jųs siųsit pinigus per mane, aš siųsiu savo raštus Jums į "Kovą". Nuo Jųs priklauso, kad galėčia "Kovoj" rašyt. Rašymas yra darbas. Dirbt be jokio uždarbio nevisada galima. Savęs nenuskriausdami, paremsit mane nors menku uždarbiu ir aš galėsiu "Kovoje" rašyt. Ranka ranką mazgoja — ar ne? Pinigų kainas tuo prisiunčiu, kas tik pareikalauja.

J. BALTRUŠAITIS,
2400 5-th ave., Pittsburgh, Pa.

5.75 Iš 23 AKMENAIS "RAILROAD" LAIKRODELIS.

Auksu užsukamas ir užstatomas, vyrams ar moterims. Auksu dengtas, gvarantuotas 20 metų. Lukštai esi pusl uždaromi, gražiai išgraviruoti. Absoliutiškai teisingai laiko laiką, specijališkai vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelių ir per nuolat keliaujančius.

Pasiųsime vyrišką ar moterišką laikrodėlį gavę pareikalavimą ir antrašą per C.O.D., leidžiame išegzeminuoti ir užmokėti tik $5.75 ekspresui. Jei rasite netinkantį, sugrąžinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlį užmokėtum $35.00, jei jį tau siulytų pirkti iškalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duodame 14 karato pasauksuotą retežėlį su breliokų dykai. EXCELSIOR WATCH CO. 903 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

SOCIALISM IS COMING---NOW

By WINFIELD R. GAYLORD

A Powerful, Illustrated Propaganda Pamphlet Showing the

SOCIALIST PARTY TRADE UNIONS & CO-OPERATIVES

as the three ways in which the Toiler is winning his way to Freedom.

1 Copy - $ .10
12 Copies - .75
100 Copies - 5.00
Sent Postpaid

LABOR PUBLISHING CO.
966 Chouteau Ave. ST. LOUIS, MO.

IGNAS RUDMINAS
Aptiekorius
263 N. 12-th Street
Philadelphia, Pa.

Rusiškai-Amerikoniška LINIJA

Geriausi, didžiausi ir greičiausi laivai, atlieka tarnystę tarp Rusijos ir Amerikos nestodami net didžiausiuose portuose.

,,Czar'', ,,Kursk'', ,,Russia''.

Į Roterdamą į 8 dienas; į Liepoją — 11d.

$33.00	III Kliasos	$35.00
$48 00	II ,,	$50.00
$65.00	I ,,	$75.00

Sekantis išplaukimas iš New Yorko:
CZAR, [New] liepos 27 RUSSIA rugpjučio 10
KURSK, rugp. 24]

Dėlei platesnių informacijų kreipkitės pas musų agentus, arba pas generališkąjį agentą:

A. E. Johnson & Co.
Gen. Pass. Agent
27 Broadway New York.

"No Work-No Pay" The Workingman's Problem

Jis tik įsenino šaltį ir paskui turejo gulėti per savaites

DR. RICHTER'IO

Pain-Expelleris

prašalįs pavojingus susirgimus jeigu vartosi su laiku pagal nurodymų, ant dėžutės; 25c. ir 50c. už bonką. Ziūrėk ant **Inkaro** ir vardo ant dėžutės.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.
Richter'io Congo Pillės yra geros nuo viduriu sukletėjimo. 25c. ir 50c.

7—Čerauninkų skaitlinė—7

Jau 7-tus metus eina tos "DILGELES", dvisavaitinis laikraštis su raštais ir paveikslais; 7-tus metus čėrauja protus nuo nesuomonių ir minties grybų, atidaro jiems vartus į teisybę.

Kiekvienam "Dilg." num. yra šie skyriai: Amer. žinios, žinios iš pasaulio, iš Lietuvos, koresp., iš liet pūdymų; **Ką šneka Dilgių Kristė su Ildeginiu,** Redakcijos pastabos, Laikraštiniai dirvonai; Apysakos, ellės, satyros ir juokai; Laikraštininkas ir Spaustuvininkas, Vietinės naujienos; ir bevejk kiekvienam ar kas antram num.: Informacijos biuras (klausimai ir atsak.), Teisių skyrius, Kalbos valymas, Liet. humoras; skyriai moksleivių, motinų ir tėvų, draugijų, kooperacijų, teatro ir t.t. Teip eidamos geryn "Dilgėlės" jau **gavo daug gerų ir kelis geriausių, visų drąsuolių gerbiamus rašėjus** — per tai da labiau kassykis pasigerina. "Dilgėlių" kaina metams **1 dol.** pusel metų **60 c:** į visas šalis. Verta tuojaus užsisakyt — nieko nelaukit. Adresuokit:

Baltrušaitis Bros.
2400 5.th ave., Pittsburgh, Pa

Vienatinė Lietuvių Unijos Spaustuvė

Su organizuotais unijistais darbininkais, kuri turi pilną teisę vartoti ant spaudinių **Unijos žymę** arba **(Union Label)** ripažintą per visas Unijas ir Amer. Fed. of Labor. Draugai darbininkai unijistai remkite savuosius ir reikalaukite spaudos darbus su Unijos žyme ir su situo musų numeriu 437. Mes spaudiname viską, nuo mažiausio iki didžiausio. Jaigu nori gauti gražų teisingą spaudos darbą, pavesk jį mums.

J. Ilgaudo Spaustuvė
1613 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Amerikos kalendorius.

Išleido
J. ILGAUDAS.

Labai puikiai padarytas, knygos formate, su gražiais paveikslais ir žingeidžiais straipsniais. Todėl patariame kiekvienam sąjungiečiui turėti savo namuose tą kalendorių.

KAINA..... 25c.

Gaunamas «Kovos» Administr.
1815 Moya. ave., Philadelphia, Pa.

"Kovos" Redaktorius
K. Vidikas,
1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa.

Literatiškas Komitetas
J. Ilgaudas,
1841 So. Halsted st., Chicago, Ill.
F. J. Bagočius,
28 Broadway., So. Boston, Mass.
S. Strazdas,
2030 Canalport ave., Chicago, Ill.

"Kovos" Administratorius
A. Žymontas,
1815 E. Moyamensing ave., Phila, Pa.

Rev. ir Kank. Šelpimo Komitetas
Pirmininkas J. Šaltis,
120 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Sekretorius J. Bulota,
523 W. Barre st., Baltimore, Md.
Iždininkas J. Ramanauskas
Box 163, Minersville, Pa.

LSS. rajonų sekretorių antrašai.

I. J.A.Žukauskas 77 Drayer st. Waterbury, Conn.
II. A.J.Neris 166 Spruce Alley, Phillipsburg, N.J.
III. J.Brazauskas 2400 Fifth Ave. Pittsburg, Pa
IV. M.J.Iškauskas 146 Morris st Jersey City, N.J
V. A.Stanišlkis 39 E Centre st Shenandoah, Pa
VI. J Undžius 242 Broadway So Boston, Mass.
VII. P.Šlekaitis 953 Wyoming Ave Pitteton, Pa
VIII. M.M.Juška 2336 So Oakley Ave Chicago, Ill
IX. V.Vasilius 1415 So Wisconsin Ave Sheboygan, Wis

Veik. Komiteto narių antrašai.

I Rajono.
J.V.Stalioraitis 74 Cherry st Wallingford, Conn

II Rajono.
F.Laurin, 1020 Butler st Easton, Pa.
J.Gaigalas 4750 Cambridge st Philadelphia, Pa

III Rajono.
J.Baltušis Box 723 New Kensington, Pa
F.K.Vabalas Box 164 New Kensington, Pa

IV Rajono.
J.K.Gilius 32 Van Buren st Passaic, N.J
J.Šukys 154—6 Grand st Brooklyn, N.Y

V Rajono.
J.Grudzinskas 908 W Coal st Shenandoah, Pa
L.Kupčinskas 217 E Centre st " " "

VI Rajono.
M.Michelsonienė, 28 Broadway, So Boston, Mass.

VII Rajono.
A.Valinčius 9 William st Pittston, Pa

VIII Rajono.
A.Kvederas 1841 S Halsted st Chicago, Ill
P.Galskis 1616 N Wood st " " "
P.M.Kaitis 1607 N Ashland Ave " " "

IX Rajono.
F.Drutchas Box 476 Gary, Ind

LAISVOJI ŽMONIJA

"L. Ž." tai mėnesinis laikraštis. "L. Ž. neužsiima politika, bet nurodo geresnius — švaresnius kelius išsiliuosavimui žmonijos. "L. Žmon." pricinamiausis laikraštis.

KAINA METAMS TIKTAI 50 CEN.

Pinigus siųskite **Money Orderiu,** arba **registruotame laiške.**

ADRESAS:
„LAISVOJI ŽMONIJA"
1841 So. Halsted st., Chicago, Ill.

P.S. Jai nori pamatyti, tai prisiųsk 1c. stempą, o prisiųsime "L. Žmo."

Keistone Phone Main 14—28.
Bell PhoneLombard 2506 A.

Dr. Philip ROVNO
423 Pine st. PHILAD., PA.

Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

PARDUODU LAIVAKORTES

ir siunčiu pinigus. Atlieku visokius spaudos darbus. Užrašau lietuviškus laikraščius. Turiu agenturą apsaugos nuo ugnies. Priimu pinigus taupinimui.

P.M.KAITIS
narys 81 kp. LSS. ir 15-os wardos Soc. Partijos
1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

BUK MANDAGUS!
nusipirk
ETIKETA
arba

Taisyklės, kurių kiekvienas turi prisilaikyti apsiėjime su kitais. Ten rasi suviršum 300 pamokinimų gražaus pasielgimo dėl visų, visokiuose atvėjuose. Kaina 25c. (gg

Mary M. Rice-Herman,
112 E. 19-th st., New York, N. Y.

L.S.S. Viršininku adresai.

Veik. Kom. Susinešimų Sekretorius
L. S. Kupčinskas,
217 E. Centre St., Shenandoah, Pa.

Pildantysis Komitetas:
A. C. Herman-Purvis,
43 E. 22nd st, New York, N. Y.
V. Černiauskas,
1711 Matheny ave., Springfield, Ill.
A. Bernotas,
1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa.

L.S.S. Centro Sekretorius
J. Stasiulevičius,
1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa.

I.Rosenbaum,
SENIAUSIA Lietuviška Banka Philadelphijoje, Pa.

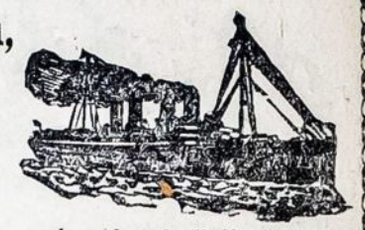

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

DIDIS GYDYTOJAS
DR. IGNOTAS STANKUS, M. D.
VIENATINIS TIKRAS LIETUVIS DAKTARAS PHILADELPHIJOJE.

Gydo visokias ligas: vyrų, moterų ir vaikų. Atsišaukusiems iš tolaus per laiškus suteikia daktarišką rodą dovanai. Atėjusiems į ofisą ištyria geriausiai ligas ir duoda savo gyduoles už menką užmokestį. Jis turi didelę medikališką praktiką, kaip tai: pabaigęs Medikališką, Universitetą, buvo miestavu daktaru mieste Indianapolis, Ind. ir baigęs mokslus didžioje mokyklėje THE NEW YORK POST GRADUATE MEDICAL SCHOOL and HOSPITAL. Dabar gydo visokias ligas su gyduolėmis, darimu operacijų ir su elektrikos mašinomis.

PASARGA. Neklausykit to žydbernių humbugo Medical Clinic, katras sako, kad su X-ray jokios ligos negalima surasti. Aš su pagelba X-ray surandu pasekmingai šias ligas: Augančius akmenis tulžyje ir kepenyse (goll-stones), akmenis augančius inkstuose (Nephrolithiasis), akmenis augančius puslėje, ronas skilvyje (gastric ulcers), išnarintus kaulu narius, sulaužytus kaulus, ir t. t. Apsisaugokite ju tos naujos daktariškos knygos, nes ją ne daktaras rašė, bet žydberniai, kurie tarnavo pas New Yorko šarlatanus Collins ir Ferdele Hartman. Sulig sukišimo į turmą New Yorko šarlatanų, jų tarnai, žydberniai, atsirioglino čionai, užsidėjo tą humbugo Medical Clinic, katras jokios ligos negalįs surasti su X-ray. Apsisaugokite ju visokiu laišku ir knygu, nes ant ju nėra pasirašiusio daktaro, o kas bijo savo vardą pasirašyti, tai ten yra apgavystė.

Turiu šimtus padėkavonių. Kelias čionai talpinu:

Aš Juozapas Svilba, 1011 Carlton St., Philadelphia, Pa., daug daktaru atlankiau, o nei vienas negalėjo manęs išgydyti, bet daktaras Ignotas Stankus su pagelba X-ray mane išgydė. Ištariu širdingą ačiu.

Petras Salus, 29 Green Place, Campello, Mass., taip rašo: Mano moteris ilgai sirgo ir išgydyti jos negalėjo. Ji turėjo kosulį, skrepliavimą, skaudėjimą paširdžiu ir krutinėje. Kuomet atsišaukiau pas daktara Ignota Stanku ir šitai jis išgydė mano moterį su pirmu pasiuntimu gyduolių. Dabar didžiai širdingai ačiu už geras gyduoles. Dieve duok jam ilgą amžiu, kad galėtu ir kitus sergančius gelbėti.

Iš Brooklyn, N. Y., 38 So. 2-nd St. Mane išgydė daktaras Stankus nuo išbėrimo veido, slinkimo plauku, greito supykimo ir išgąsčio. Julė Daiildienlutė. Tos padėkavonės yra įdėtos su pavelijimu pačiu pacijentu.

DR. IGNATIUS STANKUS, M. D.
1210 So. Broad St., Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos { Nuo 9 iki 1 po pietu ir nuo 7 iki 9 vakare. Subatomis nuo 10 ryto iki 8 val. vakare. Nedėlomis nuo 1 iki 4 val. po pietu.

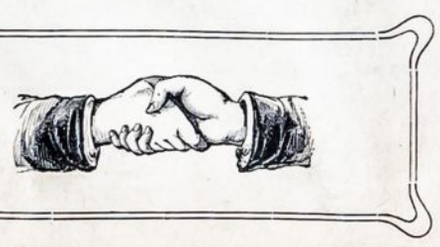

Kiekvienas Sąjungietis turėtų tėmyti į Sąjungos abelnus reikalus ir rupintis apie savo organizacijos gerovę. *Juo daugiau Sąjunglečiai rupinsis savo organizacijos reikalais,* tuo organizacija labiau ir labiau bujos ir atneš daugiau naudos platesniai visuomenės daliai. Užtat reikia atsakančiai susipažinti su organizacijos pamatinėmis taisyklėmis. Tam tikslui ::

Lietuvių Socijalistų Sąjunga Amerikoje

— Išleido savo —

Konstitucija

(Įstatus)

Kurią, prigulinti prie L.S.Sąjungos turėtų perskaityti **Kaina kuopoms — 5c., pavieniams — 7c.** Taigi Draugai, kas da neturite konstitucijos malonėkite tuojau pareikalauti iš «Kovos» Administracijos sykiu prisiųsdami ir minėtą užmokestį. Lauksime užsakymų. Visuomet adresuokit: :: :: ::

"KOVA"
1815 E. Moyamensing ave., - - Philadelphia, Pa.

Dabar tik išėjo iš spaudos sceniškas, revoliucioniškas veikalas — drama vienoje veikmėje:

"Penktas Prisakymas"

Parašyta žinomo musų rašytojo dramaturgo

Br. Vargšo

Dalyvauja tame veikale 7 ypatos; lošti lengvas.

Knygutes kaina 10c.

Todėl L.S.S. kuopos kuriuos turi sykiu ir teatrališkus ratelius ir teatrališkos draugijos, lai tuojau rengiasi lošti šią naują dramą «Penktas Prisakymas»; tikriname, kad šis veikalas užganėdins kiekvieną revoliucijoniškos minties žmogų ir suteiks daugiau energijos tolesniam veikimui revoliucijoniškame darbe.

«Penktas Prisakymas» gaunamas tik

«Kovos» Administracijoj:
1815 E.Moyamensing ave, Phila, Pa.

"LAISVĖ"

Visuomenės, Kulturos, Politikos, Literatūros, Populiariškai-Moksliškas LAIKRAŠTIS

Eina du sykiu sąvaitėj: Utarninke ir Pėtnyčioj.

Laikraštis "LAISVĖ" didelio formato, talpina raštus geriausių raštininkų ir visuomet pilnas naujausių ir tikriausių žinių. "LAISVĖS" prenumerata Suvienytose Valst. metams 2 dol., pusmečiui 1 dol. Užrubežiuose—metams 3 dol., pusmečiui—$1.50.

Ant pažiūrėjimo siunčiam vieną numerį DYKAI!

Užsirašant laikraštį arba turint kokius nors reikalus adresuokite taip:

"LAISVĖ" 242 West Broadway SO. BOSTON, MASS.

Platinti 'Kovą'-pelnas

NEABEJOJAME, kad **kiekvienas draugas,** prigulintis prie Lietuvių Socijalistų Sąjungos, tos vienintelės lietuvių darbininkų organizacijos Amerikoje, kuri pasiskyrė sau už tikslą skleisti į skriaudžiamų darbininkų minią socijalizmo idėją ir nori kokiu nors būdu prisidėti prie to prakilnaus, idėališko ir daug pasišventimo reikalaujančio darbo.

Skleisti socijalizmo idėją galima įvairiais budais. Bet parankiausiai yra — *platinant «K O V Ą».* Dabar, kuomet *«K O V A»* — drąsiai galima sakyti — *pilnai atsako savo tikslui,* butina pereiga kiekvieno sąjungiečio yra platinti ją.

Tam atsirado puiki proga. Pagal nutarimą P. K-to, «KOVOS» administracija išleido tam tikras *Prenumeratos Kortas.* Tos kortos parduodamos *kiekviena po 25 c.* Bet platinimui pirkti reikia nemažiau kaip už **$1,00,** o už tai gaunama *penkias* kortas. Tokiu budu platintojas *pelno 25 centus.* Už *vieną* prenumeratos kortą *»KOVA»* siunčiama *šešias sanvaites.*

Panašiai platina savo laikraščius ir kitų tautų socijalistiškos organizacijos. Tai kodėl gi ir mes negalime panašiai darytis? Toks darbas atneš daug naudos Lietuvių Socijalistų Sąjungai, mums patiems ir liaudžiai. Bandykim pasidarbuoti.

Draugai! Nuoširdžiai kviečia Jus «KOVOS» administracija, vardan mūsų prakilnaus ir didelio darbo, *tuojau* užsisakyti *Prenumeratos Kortas* ir progai pasitaikius, pardavinėti ir platinti «KOVĄ», o sykiu ir socijalizmo idėją.

"KOVA", 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Jau gatavas ir gaunamas

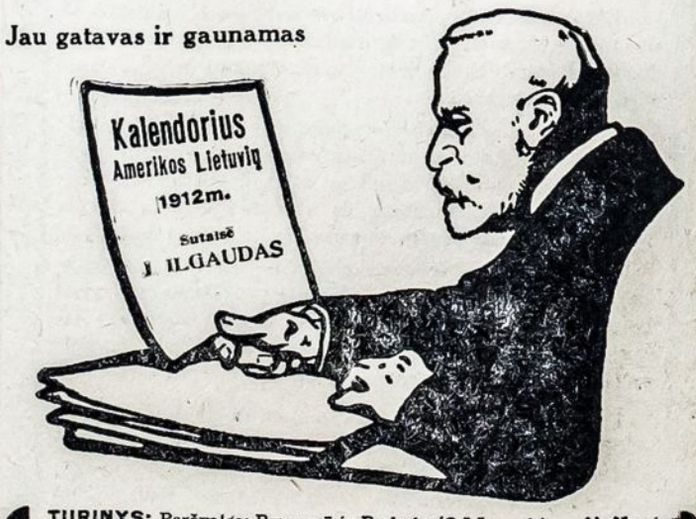

TURINYS: Peržvalga; Pramonė ir Prekyba (G.J.Leveskio ref.); Namines Higiena (M.Jurgelionienės ref.); Iš sveikatos srities (Dr.A.L.Juška); 10metinės "Aušros" sukaktuvės; Edisono gyvenimas ir darbai; Nuo kada žmonės vartoja Kalendorius; Ką veikė Milwaukee's socijalistai (iliustruotas); Pirmoji Gegužės; Nuo ko pacina raudonoji Vėliava; Kaip likti piliečiu (liet. ir angliškai); Patarimai gyvenimui; Eilės; Informacijų Skyriai; Pasakaitės; Įvairus Receptai; Visokios Statistikos; Juokai ir šiaip įvairus raštai ir naudingos žinios. Puikiai iliustruotas; daug paveikslėlių ir pagrąžinimų. Naudingiausias, gražiausias ir geriausias už visus Kalendorius. Didumo 7x10 colių, į 100 ar daugiau puslapių.

Kaina 25 centai. Agentams geras uždarbis.

Kas prisiųs 25c, tam pridėsime gražų kišeninį kalendorių **Dovanų.**

J. ILGAUDAS, 1613 S. Halsted st., Dept. 3, Chicago, Ill.